

SISTEMUL EDUCAȚIONAL DIN FINLANDA: impact asupra dezvoltării durabile a societății

Simion ROȘCA⁸
Dasman EL-FANEL⁹

Rezumat: *Sistemul de învățământ din Finlanda a rămas relativ imun față de infrastructura globală a acestui domeniu la unele mecanisme de piață capitaliste, producând modele educaționale bazate pe competiția între elevi, școli și țări, cu testul nesfârșit al nenumăratelor și acuzația obsesivă a profesorilor de performanța slabă a elevilor. În majoritatea statelor naționale, unde guvernele sunt ghidate de rețeta economică neoliberală. Politica educațională finlandeză, majoritatea ipotezelor și paradigmatelor sale, le contrazic pe cele ale sistemelor de scriere ale acelor țări, care sunt strâns legate cu celelalte politici sociale urmate de acea țară și oferă o bază pentru implementarea dezirabilă și benefică a aspectelor pozitive ale limbii finlandeze. experiența altor țări pentru a-și îmbunătăți sistemele educaționale. Este important, totuși, să se creeze o armonie satisfăcătoare între două probleme care tratează multe cazuri dihotomice, ascunzând totodată proliferarea practicilor educaționale adoptate de statul nordic în alte situații naționale.*

Succesul modelului finlandez n-a „căzut din cerul albastru ca fulgerul într-o zi însorită”, ci a fost încorporat într-un proiect larg și participant de țări. Soluțiile pe termen scurt ce caracterizează funcționarea fazei capitaliste actuale, cu dorința lor innăscută și obsesivă pentru concurență, nu produc consistența necesară pentru a pune bazele dezvoltării unui sistem corect și eficient. Prin urmare, succesul sistemului de învățământ finlandez provine dintr-un grup de factori sociali, culturali, politici, economici și morali care au modelat aceeași societate în ultimii șaptezeci de ani și dintr-un proiect conștient și deliberat al aceluiași corp social, în aceeași perioadă, pentru a crea o fundație pentru construirea unei națiuni moderne, prospere, corecte și drepte. Puterea consensului național în jurul acestei sarcini s-a reflectat, printre altele, în regularitatea și consolidarea sistemului său de învățământ public gratuit de la începutul anilor 1970, indiferent de profilul ideologic al partidelor politice.

⁸ Simion ROȘCA, doctor în filosofie, conferențiar universitar, Academia de Poliție „Ștefan cel Mare”, simionrosca@gmail.com

⁹ Dasman EL-FANEL, cercetător științific stagiar, Ministerul Educației din Israel

Cuvinte cheie: educație, sistem de învățământ, profesor, formare profesională, reforma învățământului, Finlanda

THE EDUCATION SYSTEM IN FINLAND: IMPACT ON THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF SOCIETY

Summary: *The education system in Finland has remained relatively immune to the global infrastructure of this field to some capitalist market mechanisms, producing educational models based on competition between students, schools and countries, with the endless test of the countless and the obsessive accusation of teachers for the poor performance of the students. In most nation states, where governments are guided by the neoliberal economic recipe. Finnish educational policy, most of its assumptions and paradigms, contradict those of those countries' writing systems, which are closely related to the other social policies followed by that country and provide a basis for the desirable and beneficial implementation of the positive aspects of the Finnish language. the experience of other countries to improve their educational systems. It is important, however, to create a satisfactory harmony between two issues that deal with many dichotomous cases, while also concealing the proliferation of educational practices adopted by the Nordic state in other national situations.*

The success of the Finnish model did not „fall out of the blue sky like lightning on a sunny day”, but was embedded in a broad and participatory project of countries. The short-term solutions that characterize the functioning of the current capitalist phase, with their innate and obsessive desire for competition, do not produce the necessary consistency to lay the foundations for the development of a fair and efficient system. Therefore, the success of the Finnish education system comes from a group of social, cultural, political, economic and moral factors that have shaped the same society over the past seventy years and from a conscious and deliberate project of the same social body during the same period , to create a foundation for building a modern, prosperous, fair and just nation. The strength of the national consensus around this task was reflected, among other things, in the regularity and consolidation of its system of free public education since the early 1970s, regardless of the ideological profile of the political parties.

Keywords: education, education system, teacher, vocational training, education reform, Finland.

Introducere

Finlanda este una dintre cele cinci țări, situată în nordul Europei. Finlanda are două limbi oficiale: finlandeza și suedeza. Timp de aproape 700 de ani, Finlanda a fost parte integrantă a Suediei. În secolul al XIX-lea, armata rusă a cucerit Finlanda, anexând-o în 1809. Primul Război Mondial, Revoluția din octombrie 1917 din Rusia, au determinat Parlamentul finlandez să declare independența Finlandei. La moment, Finlanda se află în fruntea indicelui de dezvoltare umană al Națiunilor Unite - ca țară care permite rezidenților săi o calitate înaltă a vieții - conform diferiților indici precum mortalitatea infantilă scăzută, longevitatea, serviciile dezvoltate de educație și sănătate, bunăstarea personală, libertatea individuală și un nivel de trai adecvat. Finlanda se caracterizează printr-un nivel ridicat de justiție socială, prin politici economice și de bunăstare care garantează niveluri scăzute de sărăcie și reduc decalajele sociale, printr-o politică civilă care promovează valorile egalității de gen, oportunități sociale, libertate personală, transparență administrativă și încredere. Sistemul de învățământ finlandez este caracterizat de un sistem axiologic unic, care oferă: încredere, egalitate și calitate.

Pe parcursul a trei decenii, Finlanda a progresat de la mediocritate la performanță educațională ridicată, iar acum este un model de excelență educațională. Finlanda este, de asemenea, excepțională, deoarece a reușit să construiască un sistem de învățământ în care elevii sunt bine educați, iar educația sa corectă manifestă doar o variație foarte mică în performanța elevilor din școlile din diferite părți ale țării. Experiența Finlandei trebuie asimilată, deoarece performanțele educaționale au fost atinse fără investiții extraordinare de resurse financiare și cu mai puțin efort decât au investit alte țări în reforme. Finlanda arată că este posibil să se construiască un sistem educațional care să funcționeze bine, cu soluții care nu se bazează pe politici educaționale orientate spre piață.

Unul dintre rezultatele acestui succes este că Finlanda poate oferi soluții alternative la problemele educaționale cronice din Statele Unite, Canada și Marea Britanie, cum ar fi: rate mari de abandon școlar, uzura timpurie a profesorilor și eșecul educației speciale. Finlanda, de asemenea, poate oferi soluții la cerințele definite de schimbare care apar în alte țări, cum ar fi: cum să-i intereseze pe studenți în învățare, cum să atragă tineri talentați către predare și cum să formuleze o politică holistică a sectorului public. Abordarea finlandeză pentru reducerea abandonului școlar timpuriu, creș-

terea profesionalismului profesorilor, responsabilitatea prudentă și aprecierea elevilor și îmbunătățirea învățării la matematică, știință și alfabetizare poate servi drept inspirație pentru alte sisteme școlare care caută o cale către succes. Performanța internațională a Finlandei este ridicată în comerț, tehnologie, dezvoltare durabilă, bună guvernare și creștere. Sistemul de învățământ are o relație strânsă cu alte sectoare ale societății. În administrația publică care include și alte sectoare, precum: sănătatea și ocuparea forței de muncă, toată lumea pare să aibă un rol în dezvoltarea educațională și schimbările educaționale pe termen lung. Acest lucru este valabil și pentru egalitatea veniturilor, precum și pentru mobilitatea socială și încrederea în societatea finlandeză.

Istoria politicii educaționale a Finlandei

Din numeroasele articole despre istoria sistemului de învățământ finlandez, am ales teoria postbelică, în care sunt reflectate schimbările, transformările politice din Finlanda. Partidul Comunist a revenit în centrul scenei primelor alegeri postbelice în 1944, subliniind educația ca una dintre principalele modalități de construire a unei societăți socialiste în țară (Berry, J. & Sahlberg 2006). La alegerile din 1948 situația era deja diferită, aproape toate partidele aveau paritate egală: Partidul Social Democrat (a câștigat 50 de locuri în Parlamentul Național Finlandez), Partidul Centrul Agrar (49 de locuri) și Partidul Comunist (49 de locuri). Acesta este punctul de restaurare a Finlandei. Consimțământul politic a creat condiții obligatorii pentru reforme, indicând reînnoirea sistemului de învățământ finlandez.

În anii 1950, partidul conservator și-a crescut susținătorii de două ori și a devenit o forță politică care trebuie luată în considerare în negocierile parlamentare. Comitetele de educație politică au jucat un rol deosebit de important în a pune bazele unui sistem școlar cuprinzător pentru toți elevii finlandezi, iar viziunea a început să se realizeze spre 1970. Dintre toate comitetele, este deosebit de important să menționăm trei comitete care sunt orientate politic, dar au condus la o schimbare semnificativă în politica educațională finlandeză. Prima comisie este Comitetul pentru Curriculumul Școlii Primare, înființat de guvernul finlandez în 1945. Acesta a fost influențat de secretarul său, profesorul Matti Koskainen (1908-2001), autorul unei cărți revoluționare despre didactica școlii elementare, publicată mai devreme. Datorită contribuției sale, percepțiile asupra curriculum-ului s-au schimbat, iar Finlanda a pus accent pe programa de descriere a obiec-

tivelor educaționale, proceselor educaționale și evaluărilor: nu mai este ceea ce se învață, ci cum să învețe și pentru ce. Aceste reforme au fost primarele care au modernizat curriculum-ul finlandez în termeni internaționali și încă se răsfrâng în discursul contemporan asupra curriculum-ului.

Acest comitet are mai multe motive pentru rolul său central în istoria educației finlandeze. Primii săi membri au acordat o atenție deosebită formulării de noi obiective educaționale. Făcând acest lucru, s-au abătut de la tradiția germană a educației finlandeze. Comitetul a conceput ideea că școala ar trebui să depună eforturi pentru a-i educa pe tineri pentru a se realiza ca indivizi holistici (intrinsic) motivați pentru învățare ulterioară. Conținutul învățământului care va duce la realizarea acestui scop general a fost împărțit în cinci arii matematice transversale, utilizate ulterior, în 1970, după modelul Comitetului Curriculum Școlar Comprehensiv (FLO-OD, A.2015). Al doilea motiv pentru sporirea importanței programului de învățământ primar din 1945 în istoria educației finlandeze a fost - reforma curriculară, bazată pe studii empirice efectuate în 300 de școli și a cuprins o mie de profesori. Pe parcurs, cercetarea a devenit parte integrantă a politicii educaționale. Al treilea motiv, din cauza celor două anterioare, este că munca comitetului a fost considerată de înaltă calitate. Memorandumul final al comitetului, publicat în 1952, excelează în formularea sistematică a scopurilor educaționale. Aceștia s-au concentrat pe o perspectivă largă care plasează copilul în centru, pe reprezentarea modernă, pe conținut educațional bogat și subliniind importanța coeziunii sociale ca destinație educațională preferată.

În anul 1952, Finlanda găzduiește Jocurile Olimpice de vară de la Helsinki, încoronarea Finlandei Armi Kuusela în prima competiție Miss Univers; plata unor compensații grele acordate de Finlanda către Uniunea Sovietică, dar cel mai important dintre toate, din perspectivă istorică, este programa pentru școlile primare din Finlanda. Programul a îndeplinit standardele internaționale și a deschis calea pentru succesul educațional aproximativ o jumătate de secol mai târziu. Al doilea comitet important a fost Comitetul pentru Sistemul Educațional, care și-a început activitatea în 1946, iar scopul său a fost să stabilească proceduri de învățământ obligatoriu și un cadru de principii directe pentru conectarea diferitelor părți ale sistemului de învățământ. Comitetul era unul politic și includea reprezentanți ai tuturor partidelor politice de conducere ale vremii. Yrjo Ruutu, șeful Consiliului Național, era un aliat al Partidului Comunist. La

mai puțin de doi ani de la începutul activității sale, Comitetul a sugerat că infrastructura sistemului de învățământ finlandez să fie un învățământ obligatoriu de opt ani care să fie împărtășit de toți copiii, indiferent de situația lor socio-economică. Comisia a recomandat ca acest sistem școlar să evite deschiderea drumului pentru elevii mai talentați în domeniul „academic” și pentru cei care preferă să studieze meserii „profesionale”, așa cum era obișnuit în sistemul de învățământ de până atunci (FLOOD, A.2015). Comitetul a menținut principiul că numai elevilor care au învățat limbi străine în timpul școlii elementare li se va permite să continue școala secundară superioară sau gimnaziul, care era de fapt singura cale către învățământul superior. Deși ideea unei școli cuprinzătoare a fost clar formulată, ea n-a fost efectiv implementată din cauza criticilor dure din partea universităților și a Uniunii Profesorilor de Liceu. Importanța comisiei a fost în discuția care a apărut în societatea finlandeză despre justiția socială și egalitatea de șanse educaționale - principii care aveau să fie implementate două decenii mai târziu și să devină convingerile fundamentale de necontestat ale politicii educaționale finlandeze.

În anii ‘50, Finlanda s-a confruntat cu o creștere semnificativă a populației, în principal din cauza ratei ridicate a natalității. Iar dezvoltarea diferitelor sectoare de învățământ și creșterea numărului de școli au continuat în anii ‘50. Noile legi au stipulat că învățământul obligatoriu ar trebui să includă șase ani de școală elementară și doi ani într-o școală civilă pentru elevii care nu doresc să urmeze o școală secundară. Noul curriculum, lansat în 1952, a schimbat treptat viața și munca în școli. Învățământul profesional a devenit parte a sistemului de învățământ. Visul Finlandei privind o educație echitabilă rămâne adevărat, dar în practică existau clădiri școlare paralele. Învățământul profesional a devenit parte a sistemului de învățământ. Ulterior, un al treilea comitet semnificativ a fost înființat în 1956 - Comitetul de Program școlar - pentru a consolida sistemul de învățământ finlandez și pentru a reglementa schimbările în subsistemele educaționale. Înființarea Comisiei sub conducerea lui Reino Henrik Oittinen, Director General al Consiliului Național pentru Educație și Social Democrat, a fost un alt pas către realizarea marelui vis al educației finlandeze. Comisia și-a bazat activitatea pe o analiză fără precedent a politicii internaționale în domeniul educației (Volijorvi J. 2004). Perspectiva Comisiei conform căreia țările nordice au un numitor comun larg atunci când este vorba de politica lor educațională a fost deosebit de importantă la acea vreme. Creșterea

egalității în ceea ce privește șansele educaționale - un principiu care era o prioritate de vârf în Anglia și Statele Unite la acea vreme - a fost o temă majoră în gândirea strategică a Comisiei, care, după cum s-ar putea vedea mai târziu, este unul dintre elementele fondatoare ale programului finlandez a sistemului educational. Între 1956 și 1959, comitetul format dintr-o bază politică diversă a organizat aproximativ 200 de ședințe și audieri. În această perioadă, instabilitatea a fost deosebit de pronunțată ca recesiune economică globală; conflicte politice severe – atât interne, cât și cu Uniunea Sovietică; și lansarea Sputnikului, care și-a pus în curând amprenta asupra reformelor educaționale din întreaga lume. Cu toate acestea, comitetul a continuat să-și facă munca, iar munca sa a stat la baza valorilor fundamentale ale reformelor educaționale din Finlanda.

Comitetul pentru programul școlar și-a emis recomandările în vara anului 1959. Comitetul a propus ca de acum înainte, învățământul obligatoriu în Finlanda să se bazeze pe o școală urbană cuprinzătoare de nouă ani, activitatea căreia ar fi întemeiată pe principiile sale:

✓Primii patru ani vor fi uniformi pentru toți elevii; Clasele 5-6 va fi o școală gimnazială, iar elevii care învață acolo vor putea alege dacă să se concentreze pe limbi practice sau străine;

✓ Clasele 7-9 vor avea trei piste: profesională și practică; pista „medie” cu o limbă străină și pista avansată cu două limbi străine.

✓Reducerea școlilor private - Comitetul n-a reușit să ajungă la un consens politic asupra structurii școlii generale, și au apărut dezacorduri dificile chiar și în cadrul comisiei cu privire la principiile principale ale politicii. S-a convenit că sistemul propus va consolida treptat liceele private și școlile publice civice într-o nouă structură urbană, reducând rolul școlilor private.

✓Educație pentru toți. Munca acestui comitet a stârnit o discuție aprofundată și semnificativă a valorilor de bază ale educației în societatea finlandeză. Întrebarea cheie a fost dacă este posibil să se asigure că toți copiii au dobândit educație și au atins obiective de învățare similare. Răspunsurile la această întrebare n-au fost uniforme, nici măcar în rândul familiilor finlandeze. Profesorii din școlile elementare credeau că toți elevii pot învăța la fel de bine; Universitățile au pus în general la îndoială această afirmație; Și politicienii erau împărțiți. Având în vedere nevoia Finlandei la acea vreme de a avansa din punct de vedere politic și economic pe arena internațională, ea n-a avut de ales decât să accepte argumentul că orici-

ne - dacă i se acordă oportunități și sprijin adecvat - ar putea învăța limbi străine și ar putea atinge niveluri superioare de educație. Pentru mulți politicieni de atunci, era greu de crezut că structura educațională existentă, care a păstrat și chiar a creat inegalitatea în societatea finlandeză, nu va fi capabilă să garanteze că Finlanda își va atinge obiectivul pe termen lung și va deveni o societate a cunoașterii. Până la începutul anilor '70, un sistem care împărțea studenții cu vârsta de 11 sau 12 ani într-una dintre cele două piste separate. Odată ce studentul s-a hotărât asupra unei piste, n-a putut de fapt să treacă pe cealaltă (Volijorvi J.2004).

Propunerea inițială a Comitetului pentru Programul Școlar din 1959 a fost extinsă de Consiliul Național de Învățământ General la începutul anilor '60, iar la 22 noiembrie 1963 a ajuns în parlament. Dar n-a existat un consens. A apărut o dezbatere în rândul celor care se așteaptă ca Finlanda să aibă un viitor sumbru dacă noile idei privind o școală publică uniformă sunt adoptate: o scădere constantă a volumului de cunoștințe, o risipă a talentelor naționale existente și o întârziere în urma națiunii finlandeze în domeniul economic internațional. La votul final, propunerea pentru un nou sistem de învățământ în Finlanda a fost aprobată cu o majoritate de 123 față de 63.

N-ar fi corect să pretindem că nașterea noului sistem școlar cuprinzător, „Prosculo”, apreciat ca o fundație structurală pentru faima educațională a Finlandei de astăzi, este produsul muncii doar al politicienilor și autorităților locale. Mulți alții, inclusiv educatori și savanți, au contribuit la procesul de definire a noului sistem școlar al Finlandei. Un rol deosebit de important jucat de unele dintre organizațiile sociale din Finlanda. O analiză mai aprofundată a impactului multor dintre aceste grupuri asupra reformei educaționale, cel mai interesant exemplu de implicare civică în dezvoltarea politicii educaționale, este Organizația profesorilor din Finlanda (FPSTA) și rolul acesteia în reformă. La mijlocul anilor 1950, organizația a publicat propriul program de dezvoltare educațională, însoțit de o propunere detaliată și convingătoare pentru un sistem școlar cuprinzător unificat. Ceea ce era neobișnuit la această propunere a fost progresul și faptul că era orientat spre viitor. Acest tip de organizație sindicală a profesorilor, nu se ocupă de condițiile salariale, ci de educație și de semnificația acesteia. Propunerea a fost susținută de FPSTA, care a reprezentat aproape 90 la sută din profesorii din școlile primare din Finlanda. Finalizarea propunerii a durat cinci ani și, cel mai important, a declanșat o dezbatere națională care s-a con-

centrat pe necesitatea de a crește egalitatea și justiția socială în societatea finlandeză printr-un sistem de educație mai echitabil. Importanța publicării programului FPSTA este pentru că este un semn al pregătirii școlilor și profesorilor pentru o schimbare radicală, o schimbare pe care literatura academică o predă și nu poate fi realizată fără recrutarea părților interesate.

În anii 1955 - 1956, aproximativ 34.000 de elevi au fost înscriși la școlile secundare superioare din Finlanda. Cinci ani mai târziu, numărul de înscrieri a crescut la 215.000 și a continuat să crească, ajungând la 270.000 de studenți în 1965 și la 324.000 în 1970 (Sahlberg, P, 2015). Părinții au cerut să îmbunătățească și să extindă educația de bază, în speranța că vor putea asigura copiilor lor o viață mai bună, iar vechiul sistem de învățământ din Finlanda aproape că s-a prăbușit. Această presiune socială a adus o nouă temă în discuția despre politica educațională: potențialul de creștere al individului. Cercetătorii au susținut apoi că abilitățile și inteligența individului s-au ridicat întotdeauna la nivelul cerut de societate și că sistemele de educație reflectă doar limitările sau nevoile societății.

Noua eră

Dorința de schimbare și dorința de a sublinia educația ca sursă de schimbare și succesul statului a dus la îmbunătățirea continuă a sistemului de învățământ. Într-adevăr, în a doua jumătate a anilor '60 au fost lansate o nouă legislație (1966) și un curriculum național (1970). Politica socială dominantă a vremii a consolidat valorile egalității și justiției sociale pe toate căile societății finlandeze. Cheltuielile economice care au mers cu idealul statului bunăstării au fost înțelese ca o investiție menită să crească productivitatea, și nu ca un preț social necesar pe care îl percepe societatea industrială. Lansarea noului sistem școlar cuprinzător a fost planificată pentru 1972.

Conform planului, un val de reforme urma să înceapă în zonele de nord ale Finlandei și să ajungă în zonele urbane de sud până în 1978. O premisă care a caracterizat vechea structură era că nimeni nu putea învăța nimic. Cu alte cuvinte, talentul în societate nu este împărțit în mod egal în sensul de a putea studia și dobândi o educație. Finlanda a fost influențată de Raportul Coleman, care afirmă că tendințele și trăsăturile de bază ale unui tânăr sunt determinate acasă și că școlarizarea n-are un impact real pentru a construi o societate mai justă, cu niveluri de studii superioare, a fost de maximă importanță ca noua școală generală, Prosculo, să abandoneze aceste credințe (KOZMA, R. B..2008).

Ideea principală a școlii generale a fost de a fuziona școlile gimnaziale cu școlile civice și elementare într-o școală urbană cuprinzătoare de nouă ani. Fuziunea a însemnat eliminarea inegalității elevilor după patru ani de învățământ primar. Toți elevii, indiferent de mediul lor familial, mediul socio-economic și interesele lor, vor fi înscriși în aceeași școală elementară de nouă ani condusă de autoritățile educaționale locale. A fost un pas revoluționar, deși, așa cum am menționat mai devreme, ideea a fost promovată și anterior. Nici criticile n-au întârziat, criticii noului program au susținut că așteptările educaționale identice n-ar trebui aplicate copiilor din medii sociale și intelectuale foarte diferite. Oponenții au afirmat că viitorul Finlandei ca națiune industrială dezvoltată este în pericol, deoarece noua metodă necesită scăderea nivelului educațional și adaptarea acestuia la studenții mai puțin talentați.

În ciuda vocilor opuse, implementarea a început în regiunile de nord ale țării, așa cum era planificat, în 1972. „Curriculum-ul național pentru școala generală” a dus la modificări de conținut, organizare și predare în tot statul. În timp ce structura școlară cuprinzătoare a fost similară pentru toți elevii, „Curriculum-ul Național” a oferit școlilor instrumente de predare adaptate pentru grupuri de abilități și tipuri diferite de cursanți. La limbi străine și la matematică, de exemplu, elevilor din clasele a șaptea până la a noua li se permitea să aleagă din trei grupe împărțite pe niveluri de învățământ: de bază, mediu și avansat (VIROLAINEN, M. STENSTORM, M.2014).

Curriculum-ul de bază se suprapune cu materialul predat anterior în școlile civice, iar curriculum-ul de nivel avansat se suprapune cu materialul predat în vechile școli gimnaziale academice. Logica din spatele acestei împărțiri a diferitelor niveluri a fost că, dacă învățarea limbilor străine devine obligatorie pentru toată lumea, acum ar fi nevoie de căi de învățare diferite pentru diferiți studenți. În 1979, ultima autoritate locală din Sud a trecut la un nou sistem cuprinzător. În 1985, grupurile au fost desființate în funcție de aptitudini la toate disciplinele. Din acel moment, toți studenții studiază conform unui curriculum uniform. Beneficiile reformei pot fi rezumate în trei aspecte unice ale sistemului de învățământ finlandez, care sunt părinții fondatori ai unui sistem educațional de invidiat în lume.

1. Convocarea unei game largi de elevi ale căror condiții de viață și aspirații sunt foarte diferite în acele școli și săli de clasă a necesitat o nouă abordare a predării-învățării. Principiul egalității de șanse prevede că tu-

turor elevilor li se oferă o șansă echitabilă de a reuși și de a se bucura de învățare. A fost clar de la început că predarea elevilor cu nevoi speciale ar putea reuși numai dacă dificultățile de învățare și alte deficiențe erau identificate destul de devreme și soluționate imediat. Educația specială a devenit în curând o parte integrantă a curriculum-ului școlar, iar autoritățile locale și școlile au angajat specialiști pregătiți pentru a sprijini elevii cu nevoi speciale.

2. Orientarea și consilierea în carieră au intrat în programa obligatorie în toate școlile. Aceeași presupunere a fost că, dacă toți elevii ar rămâne într-o școală până la sfârșitul învățământului obligatoriu, ar avea nevoie de consiliere sistematică cu privire la opțiunile disponibile după absolvirea școlii elementare. Consilierea în carieră este concepută pentru a minimiza riscul ca studenții să ia decizii nepotrivite cu privire la viitorul lor. Elevii puteau alege una dintre cele trei opțiuni: să continue să aprobe școala în general, să se înscrie la o școală profesională sau să-și găsească de lucru. Cele două divizii superioare (teoretică și profesională) au oferit câteva opțiuni interne. Consilierea în carieră a devenit în curând o piatră de temelie în clasele mijlocii și superioare, și a devenit un factor important în analiza notelor scăzute recurente și în abandonul școlar în Finlanda. Consilierea în carieră a construit o punte între educația formală și lumea muncii. Conform Programului general de consiliere în carieră, fiecare elev din școala generală petrece două săptămâni la locul de muncă ales.

3. Noua școală generală a cerut cadrelor didactice care au lucrat până acum în școli foarte diferite, în special școli gimnaziale și școli civice orientate spre locuri de muncă, să înceapă să lucreze într-o singură școală și cu elevi cu abilități diverse. Reforma școlară cuprinzătoare n-a vizat doar schimbarea organizațională, ci a oferit o nouă filosofie educațională pentru școlile finlandeze. Aceasta s-a bazat pe convingerea că elevii ar putea învăța dacă ar avea oportunitățile și sprijinul potrivit, ceea ce este important din punct de vedere educațional pentru a înțelege și a învăța despre diversitatea umană și că școlile ar trebui să funcționeze. La fel ca democrațiile la scară mică, așa cum a susținut John Dewey cu câteva decenii mai devreme. Prin urmare, noile școli cuprinzătoare au cerut profesorilor să folosească metode alternative de predare, să construiască medii de învățare care să permită o învățare adaptată pentru diferite tipuri de elevi și să ia în considerare predarea ca o profesie prestigioasă. Toate acestea au condus la un accent mai semnificativ pe reforma cuprinzătoare în formarea profesorilor, în 1979: o

nouă lege de formare a profesorilor, un accent pe dezvoltarea profesională și un accent pe formarea profesorilor direcționată de profesor. Un alt rezultat tangibil al nașterii unei școli cuprinzătoare a fost o creștere rapidă a numărului de elevi care au trecut la divizia superioară. Părinții se așteptau ca copiii lor să continue să învețe, iar tinerii înșiși sperau să ajungă mai departe în dezvoltarea lor personală. Vom lua în considerare acum contribuția liceelor la îmbunătățirea capitalului uman din Finlanda.

Extinderea liceului

Liceul general a fost organizat până în 1985, ca orice instituție școlară tradițională, apoi a fost adoptată legea secției de liceu, care a abrogat vechiul sistem și a lansat un curriculum modular. Două semestre anuale au fost transformate în cinci sau șase perioade anuale, în funcție de modul în care fiecare școală și-a proiectat propria predare. Aceasta a însemnat că predarea și învățarea au fost reorganizate în unități de șase sau șapte săptămâni, timp în care cursanții au finalizat cursul la alegere. Această schimbare a permis școlilor să reorganizeze programul de predare, care a afectat proiectarea curriculum-ului local, deoarece școlile au avut o flexibilitate mai mare în alocarea lecțiilor în aceste unități (Vlijärvi, 2004).

Următoarea fază a reformei a fost la mijlocul anilor 1990, când școlile au oprit distribuția obișnuită a elevilor în sălile de clasă în funcție de vârstă și au construit un sistem organizatoric fără clasă. Această nouă organizare a diviziei superioare nu se bazează pe clase predeterminate (numite anterior clasele a 10-a, a XI-a sau a XII-a), dar lasă elevilor posibilitatea de a alege în planificarea studiilor, atât în ceea ce privește conținutul, cât și ordinea cursurilor. Acest nou cadru vede o mare importanță în înțelegerea dezvoltării cognitive a elevilor. De asemenea, încurajează școlile să-și folosească cel mai bine punctele forte și comunitatea. Deși studenții au un grad mai mare de libertate în planificarea și alegerea studiilor, toți sunt încă angajați într-un curriculum de bază de 18 discipline obligatorii. Ei trebuie să parcurgă cel puțin 75 de cursuri a câte 38 de clase fiecare. Aproximativ două treimi dintre acestea sunt obligatorii, iar restul le aleg după cum consideră de cuviință pentru diploma de liceu. Studenții trec de obicei acest minim necesar și studiază între 80 și 90 de cursuri. Evaluările elevilor și evaluările școlare sunt alți factori importanți care afectează natura predării și învățării în divizia superioară generală. Profesorii evaluează rezultatele fiecărui student la sfârșitul fiecărei perioade de studiu (șase sau șapte

săptămâni), adică de cinci sau șase ori pentru fiecare profesie academică în fiecare an. Examenul național de înmatriculare pe care studenții îl fac după absolvirea cu succes a tuturor disciplinelor obligatorii este un examen extern cu risc ridicat și, prin urmare, are un impact considerabil asupra curriculum-ului și a predării.

Au existat și critici în ceea ce privește examenele de înmatriculare. O critică care a fost auzită frecvent de profesorii și administratorii școlilor din Finlanda susține: examenele de înmatriculare au ca rezultat „învățare pentru examen”, reducând curriculum-ul și crescând stresul elevilor și profesorilor. Într-adevăr, au fost făcute schimbări semnificative pentru a se adapta noilor circumstanțe economice și politice. Structurile, curriculum-ul și metodele de predare au fost reinnoite pentru a răspunde așteptărilor unei economii bazate pe cunoaștere și pentru a oferi cunoștințele și abilitățile profesionale necesare. Unul dintre principalele obiective politice ale Finlandei a fost creșterea atractivității educației profesionale la nivelul școlii gimnaziale. În 2015, peste 40% dintre studenții din divizia superioară își încep studiile la o școală profesională.

Structura învățământului profesional devine mai simplă. Formarea profesională inițială necesară constă în 120 de credite - echivalentul a trei ani de studiu. Un sfert din toate studiile sunt alocate cursurilor generale sau opționale. Elevii care frecventează o școală profesională pot susține examenul de înmatriculare, dar doar câțiva l-au făcut. În acest sens, coordonatorii educaționali din licee sunt obligați să încurajeze tranzițiile. Scopul este să se asigure că elevii din liceele profesionale au acces la liceele generale și invers, astfel încât să poată include în programul lor cursuri din alte școli. Planurile de învățământ din școlile profesionale au fost adaptate la schimbările intervenite în licee, în special la structura modulară și nevoile pieței muncii într-o companie de cunoaștere.

Scopul educației profesionale este de a îmbunătăți competențele forței de muncă și de a răspunde nevoilor pieței muncii. Ambiția este de a permite studenților din învățământul profesional să fie calificați pentru a continua procesul de învățare pe tot parcursul vieții. Ministerul Educației monitorizează activitatea unui Departament de Învățământ Profesional și este responsabil de implementarea politicii guvernamentale, și dezvoltarea programelor de îmbunătățire, și eficientizare a învățământului profesional. Consiliul Național pentru Educație este organul responsabil de supravegherea sistemului de învățământ profesional și de examinarea realizărilor acestuia. Instituțiile de

Învățământ profesional trebuie să răspundă nevoilor studenților și ale pieței muncii la nivel local, împreună cu respectarea curriculum-ului de bază. În Finlanda, învățământul obligatoriu este introdus până la vârsta de 16 ani: 95,5% dintre absolvenții de școală primară continuă; 54,5 % continuă studii postuniversitare; 2,5% cursanți pledează pentru educație și formare profesională (alți 38,5% și sisteme de învățământ special).

În sistemul de învățământ profesional, sunt studiate domeniile: tehnologie, comunicare, transport, turism și gospodărie, educație și științe umaniste, afaceri și administrație, științe naturale, cultură, studii de mediu, asistență socială, asistență medicală și bunăstare. În acest sistem, pot fi combinate studiile teoretice și achizițiile profesionale. Educația profesională este gratuită. Studenții din învățământul profesional din Finlanda în 2016 -146.000 au studiat în sistemul de învățământ profesional, 53 de programe pregătesc elevii pentru 119 programe de formare. Obiectivul Ministerului Educației este 300 pentru a crea educație profesională adaptată nevoilor studenților din faza de angajare și lucrătorilor în vârstă care doresc să-și completeze și/sau să-și extindă educația după programul de lucru. Studentul din învățământul profesional poate lucra și își continua studiile ca parte a formării profesionale alături de educația sa în sistemul de învățământ. Formarea profesională se realizează prin munca la un angajator. Noul curriculum își propune să echilibreze nevoia de cunoștințe și abilități mai generale cu abilitățile profesionale specifice necesare. Evaluarea cunoștințelor și performanței profesionale se bazează pe trei factori cheie: școli, angajatori și reprezentanți ai angajaților (FLOOD, A.2016). Schimbarea reformei a dus la faptul că metodele de predare și formare s-au schimbat treptat și în diviziile superioare profesionale. Cel puțin a șasea parte din instruire este formare la locul de muncă, ca parte integrantă a curriculum-ului. Atelierele alternative, învățarea virtuală au devenit obișnuite. Metoda de finanțare a școlii profesionale include o componentă bazată pe rezultate care oferă o alocare de șase la sută factori, în plus față de finanțarea de bază a școlii pentru dezvoltarea personalului. Școlile profesionale încep să investească aceste resurse în primul rând pentru a îmbunătăți cunoștințele pedagogice și abilitățile de predare ale personalului didactic. Doi factori cheie par să influențeze eficiența selecției pe care o fac elevii în punctul critic de tranziție către divizia superioară. Atunci când un elev intră în liceu în Finlanda, n-are experiență anterioară în examenele cu risc ridicat.

Reforma sistemului de învățământ finlandez a creat o diferențiere a sistemului de învățământ. În multe alte țări testele fac parte integrantă din viața școlară, elevul finlandez demonstrează cunoștințe și înțelegere în alte moduri. Aceasta este o schimbare radicală care a fost realizată. Într-un studiu comparativ care a examinat percepțiile profesorilor care lucrează în sisteme în care responsabilitatea (supraveghere, transparență și obligație de raportare) la diferite niveluri, am constatat că unii profesori au considerat că un model educațional structurat de instruire însoțit de evaluare externă a performanței elevilor a avut un impact dramatic, (Sahlberg & Berry 2006) cu efectele testelor climatice cu risc ridicat includ evitarea riscurilor, plictiseala și frica. Studiul mai arată că majoritatea profesorilor de liceu din Finlanda predau pentru a-și ajuta elevii să învețe, nu pentru a promova examene. Studiile de la PISA oferă dovezi suplimentare pentru acest argument: studenții finlandezi experimentează mai puțină anxietate în învățarea matematicii decât colegii lor din alte țări (Vrviäljää & Kupari 2005).

A doua consiliere și selecția carierei - elementul care contribuie la tranziția cu succes la învățământul liceal este acela că elevii sunt bine pregătiți pentru deciziile pe care trebuie să le ia cu privire la continuarea studiilor, deoarece orientarea și orientarea în alegerea carierei sunt parte integrantă a educației de bază. Pe parcursul celor trei ani de gimnaziu, toți elevii au dreptul la două ore de îndrumare și consiliere săptămânală în ceea ce privește formarea continuă. Această consiliere reduce riscul ca studenții să ia decizii neînțelepte cu privire la viitorul lor. De asemenea, îi ajută pe elevi să depună mai mult efort în zonele importante ale pistei pe care urmează să le aleagă în prima divizie. Elevii finlandezi ajung astăzi în stadiul de tranziție între gimnaziu și liceu, dotați cu abilități, abordări și cunoștințe mai eficiente decât înainte. Schimbările aplicate la etapa superioară a diviziei în Finlanda au avut un impact fundamental asupra organizării școlare, în special asupra predării și învățării. Organizarea școlară tradițională, bazată pe modele de transfer de cunoștințe și memorare, împărțirea pe grupe de vârstă, un set regulat de ore și prioritate pentru munca desfășurată în clasă, s-a schimbat treptat și a făcut loc unor medii de învățare mai flexibile, deschise și interactive, care prioritizează un rol activ pentru elev. Îmbunătățirea continuă a școlii s-a produs și datorită schimbărilor structurale implementate în licee și îmbogățirii școlilor și a sălilor de clasă cu noi metode de predare și aranjamente alternative de consiliere.

Schimbarea în politica educațională a Finlandei

După reforma școlii generale din anii '70, schimbarea educațională din Finlanda poate fi descrisă în trei etape (Sahlberg 2009):

1. Regândirea fundamentelor teoretice și metodologice (anii '80)

La începutul anilor '80, reformele structurale au dus la înființarea Prosculo-ului, apoi, cea mai mare parte a efortului s-a concentrat pe conceptele de cunoaștere și învățare care au fost încorporate în filosofia Prosculo-ului. Această fază a schimbării educaționale în Finlanda a fost caracterizată printr-un apel la convingerile consensuale, căutarea inovației și creșterea încrederii în școli, și în capacitatea acestora de a găsi cele mai bune modalități de a crește calitatea învățării elevilor. O înțelegere mai profundă a cunoștințelor și a procesului de învățare a întărit fundamentul moral al școlii. Dintr-o evaluare recentă din Finlanda, care examinează școlile cuprinzătoare din țară, profesorii în ascensiune acordă o atenție deosebită diversității mediilor de predare și de învățare, și consideră că utilizarea diferitelor metode de predare este importantă atât pentru planificare, cât și pentru munca la clasă. Progresul poate fi indicat, cel puțin moderat, în predarea și învățarea școlară.

2. Îmbunătățirea și schimbarea bazată pe autoreglementare și creare de rețele (anii '90)

Este obișnuit să vedem reforma curriculară națională din 1994 ca principala reformă educațională din Finlanda, împreună cu reforma școlară cuprinzătoare anterioară, care a avut loc în anii '70, a secolului trecut. Instrumentele cheie de schimbare au fost autoritățile locale și școlile, care au jucat un rol activ în proiectarea curriculum-ului și implementarea modificărilor rezultate. Școlile au fost încurajate să colaboreze cu alte școli și să se conecteze cu părinții, întreprinderile și ONG-urile. Acest impuls de împărtășire și independență a culminat cu Project Aquarium, o inițiativă națională de îmbunătățire a școlilor care a permis tuturor școlilor, administratorilor și profesorilor să construiască o rețea de lucru în colaborare. Scopul proiectului a fost transformarea școlilor în comunități active de învățare. Proiectul a fost o rețea unică și independentă de îmbunătățire a școlii, deschisă tuturor educatorilor activi. Acest mod de lucru nu era cunoscut anterior în Administrația Educațională finlandeză și în alte părți era rar găsită.

„The Aquarium Project” a oferit școlilor un nou context: o combina-

ție de muncă tradițională în comunitate și rețele sociale în stil Facebook. Această întreprindere a fost foarte aproape de Alberta School Improvement Initiative (AISI), un program unic de dezvoltare a școlilor și a profesorilor, pe termen lung și finanțat de guvern, lansat în Alberta, Canada (al. Hargreaves 2009). Cercetările arată că îmbunătățirea Școlarizării cu autoreglementare a avut un impact pozitiv asupra implicării școlilor din Finlanda și Alberta, și este deosebit de important ca majoritatea școlilor implicate în astfel de inițiative să raporteze că echipa de profesori a reușit să îmbunătățească școala, chiar dacă a fost o perioadă de încetinire economică și de reducere a personalului. „Proiectul Acvariu” și „Inițiativa de îmbunătățire a școlii Alberta” au reușit să stimuleze inovarea locală și activitatea de cercetare în rândul directorilor și profesorilor implicați în învățământul universitar avansat. Acest fenomen a avut loc în diferite locuri în care managementul educațional s-a realizat prin diferite metode. Cu toate acestea, studiile au arătat că școala, și nu sistemul sau sistemul general, este sursa de putere și abilități la începutul anului 1997, au existat peste o mie de proiecte în 700 de școli și 163 de autorități locale care au participat la „proiectul acvariului”. Proiectul a coincis cu noile idei din anii ‘90, despre descentralizare, autonomie sporită a școlii și o identitate școlară consolidată. Strategia de îmbunătățire a acestui proiect s-a concentrat pe responsabilitatea comună în școli, adaptarea predării la elevul individual și eforturile de colaborare pentru îmbunătățirea calității învățării. În acest sens, „proiectul acvariului” a încorporat caracteristici care se suprapun cu concepțiile neoliberale despre educație. Uneori, aceste caracteristici au fost interpretate ca o dovadă a concurenței crescute între școlile din sistemul de învățământ. Cu siguranță, alegerea unei școli favorizează un climat competitiv, dar rețeaua de îmbunătățire a școlii a valorificat competiția pentru un efort concertat de a construi școli mai bune. Aspectul social proeminent al „proiectului acvariului” s-a reflectat în împărtășirea de idei și rezolvarea problemelor, ceea ce a împiedicat școlile să se vadă. În acest sens, proiectul se bazează pe valorile anterioare de egalitate de șanse în educație și responsabilitate socială, mai degrabă decât pe competitivitate și responsabilitate administrativă.

3. Creșterea eficienței structurale și administrative (2000 până în prezent)

A doua fază se dezvoltă ca urmare a liberalizării politicii educaționale finlandeze, o perioadă caracterizată prin crearea de rețele școlare auto-ini-

țiate și colaborative între indivizi. A treia fază, care continuă până în zilele noastre, a luat naștere dintr-o necesitate de creștere a productivității sectorului public și s-a accelerat ca urmare a constatărilor inițiale a PISA din decembrie 2001 și mai târziu din cauza încetinirii economice din 2008. Această fază se concentrează pe încercarea de a aduce schimbări structurale și manageriale în căutarea eficienței maxime, fără a încălca echilibrul delicat al unui sistem de învățământ care funcționează bine.

Mai multe studii au fost dedicate înțelegerii modificărilor produse. Sistemul de învățământ are succes pentru că se bazează pe colaborare. Investiția este în proiectarea unui sistem în care colaborarea este ideea centrală, de la nivelul sălii de clasă până la nivelul întregului sistem. Sistemul este conceput pentru învățarea individuală și creativitatea în sălile de clasă. Sistemul este construit pe încredere în școli, încredere în lideri și încredere în profesori, ceea ce duce la responsabilitate profesională. Se fac investiții importante în profesionalismul cadrelor didactice. Nu numai că pregătirea inițială a profesorilor este bună, ci și formarea continuă chiar și după ce s-au angajat. Aceste sisteme înțeleg importanța conceptului de egalitate în educație și rolul pe care acesta îl joacă. Egalitatea în sensul său simplu în sistemele inegale: ce poate estima realizările elevului în școală sau în viață se bazează doar pe observarea fundalului din care provine. În schimb, majoritatea sistemelor educaționale de succes funcționează sistematic și structurat pentru a crește egalitatea.

Sistemul de învățământ finlandez are la bază două valori: egalitate și calitate. Egalitatea înseamnă drepturi și șanse egale, exprimată în învățământul finlandez sub diferite aspecte precum: învățământ public gratuit pentru toți: de la preșcolar până la studii universitare. Sistemul educațional este echitabil și accesibil tuturor. Școlile preșcolare și școlile oferă gratuit hrană, sănătate, materiale educaționale și servicii de transfer. Raportul profesorilor de grădiniță, unul pentru 3 până la 4 ani, unul pentru 7 elevi. În școli, un profesor pentru 12 elevi are un profesor asistent în sălile de clasă peste alți 12. Abordarea nevoilor unice ale elevilor și a diversității. Sub aspect cultural: de la o vârstă fragedă, sistemul educațional invită o abordare favorabilă și incluzivă pentru a răspunde nevoilor și politicilor speciale de integrare, incluziune, multiculturalism, identitate de gen și egalitate de șanse. Această politică interzice în mod explicit filtrarea și excluderea diferențelor interpersonale și culturale. Aproape toți copiii primesc îngrijire personală în funcție de nevoile și abilitățile lor și progresează relativ uniform în sistemul de învăță-

mânt. Accentul în educația finlandeză este pus pe consolidarea celor slabi și prevenirea decalajelor educaționale. Prin urmare, sistemul de învățământ finlandez desfășoară clase numite „educație specială”, în care aproximativ jumătate dintre elevii finlandezi sunt deja în școala elementară, pentru elevii care au dificultăți se regăsesc și elevii puternici, pentru a preveni etichetarea. Fiecare instituție are profesori de educație specială, consilieri absolvenți de educație care însoțesc studenții, asistenții sociali și psihologii.

Predarea și selectarea metodelor de predare și a materialelor de învățare. Evaluare pentru învățare și non-notare: accent pe stima de sine fără competitivitate între elevi, profesori și școli. Evaluarea folosind note se face doar la intrarea în liceu. Scopul testelor este de a diagnostica starea sistemului de învățământ cu scopul de a-l îmbunătăți și nu de a măsura note și realizări. Învăță din interes să cunoști, să aplici, dar nu să treci un test sau să obții vreo notă.

Calitatea ca valoare fundamentală, include valori diligente, eficiente, riguroase, transparente și excelente, se reflectă în diverse aspecte. Formarea strictă a profesorilor: disciplinele de educație și predare la universități sunt considerate a fi cele mai căutate și îndeplinesc standarde înalte în ceea ce privește personalizarea și 10 % din capacitatea academică. Acceptat doar pentru studii didactice. Studiile durează cinci ani și includ o diplomă de licență și master. Cadrele didactice elementare (de la clasa I până la a VI-a) trebuie să aibă o diplomă de master în educație. Cadrele didactice profesioniste care predau în cele trei clase superioare trebuie să aibă un master în educație, precum și profesia pe care o predau. Directorii trebuie să aibă o diplomă de colegiu în educație și predare, experiență de predare, precum și o diplomă de management. Ministerul Educației stabilește obiective educaționale și oferă cadrelor didactice metode de predare inovatoare, dar profesorii au libertate deplină de a preda la clasă așa cum consideră de cuviință.

Pentru a asigura o politică educațională de calitate, stabilă și pe termen lung, sistemul de învățământ finlandez este condus de educatori profesioniști care lucrează la „Consiliul Național pentru Educație” fără a ține cont de interesele partidelor de guvernământ. Ministerul Educației este relativ mic și este responsabil, în primul rând, pentru politica educațională, stabilirea obiectivelor, curriculum-ul de bază și formarea profesorilor. Cea mai mare parte a activităților educaționale, bugetare și pedagogice revine autorităților locale și școlilor - cu un număr mic de mecanisme de supraveghere, și mai puțin administrative.

Rezultatele sistemului de învățământ din Finlanda:

Istoria Finlandei ca putere educațională a început în decembrie 2001, atunci OCDE (Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică) a publicat Evaluarea PISA cu primele rezultate ale testelor studenților, care au fost surprinzătoare. În cele trei domenii academice - matematică, știință și alfabetizare, Finlanda a fost clasată pe unul dintre cele mai înalte locuri din țările OCDE, cu decalajele din trecut în comparație cu studenții din Japonia, Coreea și Hong Kong. Studenții finlandezi par să fi putut să asimileze toate cunoștințele, să-și dezvolte abilitățile pe care le-au demonstrat la aceste teste, fără lecții private, fără studii după școală și fără teme mari, spre deosebire de mulți dintre colegii lor din alte țări. Mai ales nici primele reacții în comunitatea educațională după rezultatele primului test PISA au fost confuze. Mass-media mondială a vrut să afle secretul unei bune educații în Finlanda. Au fost publicate mediul mondial, câteva sute de delegații străine au vizitat Finlanda cu scopul de a afla cum funcționează școlile și cum predau profesorii. Întrebările pe care oaspeții le-au pus cu referire la „miracolul finlandez” din PISA erau frecvente, iar finlandezii înșiși n-au știut să le dea răspunsuri de încredere.

Cercetarea PISA este un studiu extraordinar, care așteaptă „cu nerăbdare” viitorul elevilor din sistemele de învățământ, au încorporat cunoștințele pe care le-au dobândit de-a lungul anilor în sistem? Și știu ei să realizeze și să aplice în viața de zi cu zi într-un mod relevant și valoros? Cu alte cuvinte, studiul examinează cât de matur este sistemul pregătit pentru viață și se așteaptă să contribuie la dezvoltarea societății și a economiei pe măsură ce acestea se integrează în lumea muncii.

Cheltuieli guvernamentale pentru educație. Conform site-ului web economic global macro-trends.net [site-ul web macro-trends.net], cheltuielile guvernamentale din Finlanda pentru educație (care includ și bugetul curent, plățile salariale și transferurile către instituțiile de învățământ) fac parte din totalul cheltuielilor guvernamentale din toate sectoarele, inclusiv sănătate, transport, mediu, servicii sociale etc. Shalberg [Shalberg] susține că bugetul va fi de obicei transferat de factorii autorizați, controlat și distribuit prin raioane, autoritățile locale sau direct instituției de învățământ. Cercetătorul (conform la Finish Ministerul Educației) explică că componenta bugetară în Ministerul Finlandez al Educației (datorită instrucțiunilor de administrare) este împărțită pe clase de vârstă. Și anume, există o prezenta-

re clară a nivelurilor bugetare ușor cuantificabile în procente / sume tabelul bugetului finlandez al educației (2.1) al diviziei guvernamentale.

Tabelul 2.1. Cheltuielile naționale pentru sistemul de învățământ în funcție de tipul de cheltuieli în Finlanda 2000 – 2019

Type of expenditure	Year						Change 2018-2019 by %
	2010 EUR million	2012 EUR Million	2014 EUR million	2016 EUR million	2018 EUR million	2019 EUR million	
Pre- primary education	312	342	352	361	362	372	+2.6%
Comprehensive school education	4,120	4,363	4,538	4,691	4,847	5,081	+4.8%
Upper secondary general education	695	727	738	730	728	753	+3.4%
Vocational education	1,935	2,069	2,035	1,891	1,800	1,819	+1%
University of applied sciences education	896	928	874	916	926	961	+3.7%
University education and research	2,162	2,340	2,320	2,284	2,261	2,287	+1.2%
Other education	442	478	481	474	473	479	+1.3%
Financial aid for students	871	837	852	866	510	518	+1.6%
TOTAL	11,434	12,084	12,190	12,213	11,908	12,269	+3%

Sursa: realizat de autor [AHO et al; OSF]

Autorul susține că nu există valori semnificative care să arate o dezvoltare importantă constantă a secțiunilor specifice datelor bugetare de-a lungul anilor. Deși datele arată o creștere a bugetului în valori monetare, din anul 2000 nu există nicio adăugare semnificativă la partea bugetară din produsul brut (ultimul rând al tabelului). Este interesant de observat că statul excelează în învățământul profesional. Se pare că 2018 a fost anul în care guvernul

finlandez a decis să taie puțin bugetul și, într-adevăr, se pare că majoritatea valorilor și componentelor au trecut printr-un proces de tăiere.

Stahle [Stahle] prezintă punctul de vedere al guvernului finlandez și spune că în învățământul primar și preșcolar nu există nicio oprire sau reducere a bugetului, care are o creștere minoră în fiecare an. Finlandezii nu renunță la educația per școală și îl văd ca un punct de plecare critic în procesul educațional. Takayama [Takayama/a, 427 p.] adaugă că concluzia este corectă și pentru învățământul liceal. Viziunea pragmatică finlandeză, prin liniile de politică educațională cu privire la importanța legăturii dintre ocuparea forței de muncă și educație, este exprimată și în secțiunea de sprijin a universităților care predau profesii din economia cunoașterii. Sistemul de învățământ finlandez este axat pe educația profesională. Potrivit Saloviita [Saloviita], aproape jumătate (46% în 2019) dintre tinerii finlandezi au ales un curs de învățare profesională în anii de liceu. Prin urmare, există cea mai mare creștere de 4,8% a bugetului în anii 2018-2019, precum și 3,8% a sprijinului bugetar în institutele de învățământ superior care încurajează învățarea domeniilor științifice avansate și a disciplinelor tehnologice.

Cheltuieli private pentru educație. Conform datelor OCDE [datele OCDE], cheltuielile private ale gospodăriilor pentru serviciile educaționale din Finlanda includ un „coș” de cheltuieli financiare pentru a finanța nevoile cursantului. Leijola [Leijola, 9 p.] explică că cheltuielile includ toate vârstele de studii ale studenților, de la vârsta grădiniței până la vârsta universitară. Unele dintre cheltuieli au legătură directă cu studenții, iar unele sunt pentru toate persoanele din gospodărie – studenți și ne-studenții. Pentru a calcula cheltuielile studenților pentru serviciile educaționale, a fost construită o estimare care rezumă cheltuielile înregistrate direct pentru student cu cheltuielile gospodăriei pentru student [Morgan]. Finlanda acționează printr-o linie politică uniformă care vizează aplicarea legii educației obligatorii pentru toți cetățenii. Educația informală este, de asemenea, gratuită și finanțată de autoritățile locale care obțin bugetul guvernamental pentru a o finanța. Prin urmare, familia nu trebuie să-și facă griji cu privire la bugetul familiei și privat și, cu excepția cheltuielilor minime, nu va exista niciun cost. Potrivit site-ului economico - statistic <https://www.ceicdata.com/>, [ceicdata] cheltuielile private reprezintă 0,4% din cheltuielile cu învățământul global din ultimii 20 de ani (inclusiv învățământul terțiar - studiile în instituțiile de învățământ superior).

Cheltuielile naționale pentru educație comparativ cu produsul intern brut. Finlanda are în mare parte o economie de piață liberă extrem de industrializată, cu PIB pe cap de locuitor ca în Regatul Unit, Franța, Germania și Italia. Sectorul său economic principal este lemnul, metalele, ingineria, comunicații, fabrici industriale și electronice [Virolainen & Stenstorm; Stas.fi; OSF; Lindberg et al]. Potrivit Lindberg et al [Lindberg et al], sistemul de afaceri se bazează în mare parte pe troc. Datorită caracteristicilor climatice, exportul reprezintă aproape 2/3 din produsul intern brut. Finlanda excelează în exportul de înaltă tehnologie, telefoane mobile, de exemplu. Cu excepția lemnului și a altor câteva minerale, Finlanda depinde de importurile de materii prime, energie și unele componente pentru produse manufacturate. Datorită climatei sale, dezvoltarea agriculturii este limitată la menținerea ofertei locale de produse de bază. Silvicultura, un important sector de export, oferă populației rurale o profesie secundară [Roikonen]. Pentru a compara acest subiect de cercetare, cercetătorul a decis să prezinte datele investițiilor în educație ca parte a produsului intern și să examineze o corelație între cele două. Figura (2.1) prezintă datele care corelează produsul intern și procentul de bugetare ca parte a acestuia.

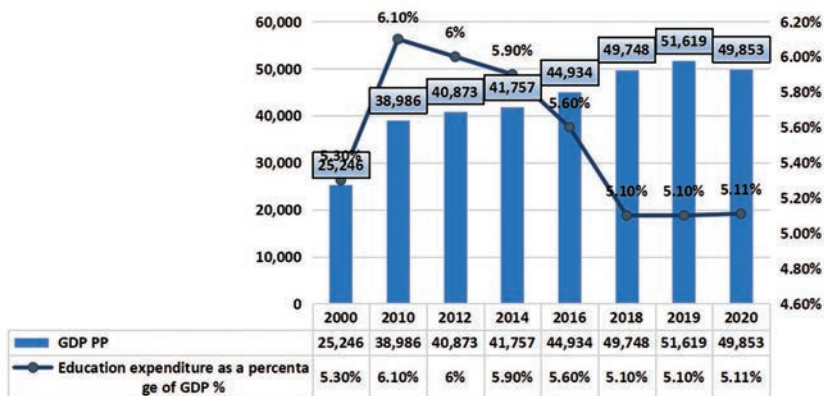

Figura 2.1. Cheltuielile pentru educație ca procent din PIB % în Finlanda 2000-2019

Sursa: realizată de autor [AHO et al; OSF]

Din figura 2.1 putem deduce următoarele concluzii:

1. Produsul brut al Finlandei a crescut cu aproximativ 20 % (până la criza COVID19 din 2020).

2. O parte din investițiile guvernamentale și sprijinul în educația instituțională (publică și privată) arată o scădere anuală din 2010.

Elomäki & Ylöstalo [Elomäki & Ylöstalo] în articolul său discută problema bugetului educațional, și-a exprimat resentimentele și a adus argumente împotriva acestui proces consistent timp de aproape un deceniu și arată într-adevăr scăderea în Finlanda a produselor sale școlare și semnificația socio-economică. Elomäki [Elomäki] susținea că în 2012 Finlanda a intrat într-o recesiune care a continuat până în 2014, după prăbușirea fabricii naționale Nokia, care a contribuit cu aproximativ 4% din produsul intern brut al statului în fiecare an. Din cauza rezultatelor slabe, premierul a demisionat și a fost înlocuit în iunie 2014. S-a decis imediat realizarea mai multor reforme, inclusiv creșterea vârstei de pensionare, creșterea taxelor, deschiderea porților Finlandei pentru creșterea imigrației și reducerea minimă a sistemului de bunăstare. În 2014, ratingul de credit al Finlandei a trecut de la perfect (AAA) la „aproape perfect” (AA+), în principal din cauza datoriei publice mari. Orizontul economic al statului a fost însă ridicat de la „negativ” la „stabil”. Aici a venit cel mai bun moment al educației profesionale care a contribuit direct la dezvoltarea industrială locală, iar astăzi Finlanda este una dintre cele mai bogate și mai avansate țări din lume. Standardul său de viață este extrem de ridicat, iar capitala sa Helsinki este evaluată de ani de zile drept unul dintre cele mai bune orașe în care să locuiești. Indicele dezvoltării umane este de 0,926, locul 12 în lume [date OCDE]. Cadrele de învățământ profesional și secundar din Finlanda își desfășoară activitatea pe o pistă cu două niveluri: (a) educație cuprinzătoare / de bază - oferită tuturor elevilor cu vârste cuprinse între 7 și 15 ani, aflată în responsabilitatea Ministerului Educației și Culturii. Responsabilitatea și intervenția statului sunt în materie de reglementare, finanțare și formare. (b) 3 ani studii medii la vârsta de 16-18 ani. Educația este duală în două cursuri. Primul este un curs de liceu teoretic - care orientează studenții către studii superioare în universități sau învățământ superior în institute tehnologice. Al doilea este un curs profesional care integrează studii de calificare teoretice și practice. Potrivit Agenției Naționale pentru Educație a Finlandei (EDUFI) [oph.fi/en], absolvenții acestui curs se pot adresa după absolvire la învățământul superior din universități sau institute tehnologi-

ce, sau pot merge pe piața muncii și își pot continua formarea profesională și pot obține clasificarea - diploma în domeniul lor, în timp ce barajul cel mai înalt este certificatul de artist. Există 53 de certificate de calificarea profesională în acest curs, care se bazează pe 119 programe de studii de diferite profesii.

Până în secolul al XX-lea, Finlanda a fost una dintre cele mai sărace și mai înapoiate țări din Europa, deși industria ei s-a înființat la mijlocul secolului al XIX-lea, majoritatea locuitorilor Finlandei erau angajați în agricultură, aceasta a continuat până în al Doilea Război Mondial. [Hogan, p.245]. După război, industria din Finlanda a fost accelerată. În 20 de ani s-a dezvoltat industria energiei electrice, petrochimice, construcții de mașini și nave. Lewis [Lewis] notează că creșterea rapidă a economiei finlandeze este legată și de faptul că comerțul cu Blocul de Est a fost întrerupt odată cu dezintegrarea Uniunii Sovietice în 1991. În timpul crizei economice, produsul intern brut a scăzut cu 13% și rata șomajului a crescut de la 3,4% în 1990 la 18,4% în 1994 [Hansen; Blanchet, Chancel, Gethin]. Criza a provocat schimbări extreme în economia finlandeză; multe companii au fost privatizate pentru a stabili bugetul național. În același timp, guvernul a început să investească mult în învățământul superior tehnologic și în industria electronică condusă de compania Nokia.

Finlanda a aderat la Uniunea Europeană în 1995, fapt care a condus la stabilitatea ei economică. Schimbările din economie au determinat o scădere semnificativă a procentului șomajului care a ajuns în 2008 la un punctul de 6,4%. În 2020, rata șomajului a fost de 7,9% - puțin peste media Uniunii Europene. Conform raportului OCDE 2019 [OCDE, 2020], piața muncii din Finlanda este cea mai puțin flexibilă dintre țările nordice. Finlanda a crescut reglementarea pe piața muncii în anii 1970 pentru a oferi stabilitate producătorilor. Spre deosebire de țările vecine (Danemarca, Suedia), Finlanda a permis sindicatelor profesionale (aproximativ 80% dintre angajații unificați) să blocheze mai multe contracte distribuite. Contractele care stabileau condiții de angajare ca rang de vechime, drepturi de concediu și nivele salariale au fost recunoscute legal în multe profesii, de obicei ca parte a unui acord cuprinzător de politică de venit. Lindberg et al [Lindberg et al] susțin că cei care preferă o politică mai puțin centralizată a pieței muncii văd în aceste acorduri birocratice, inflexibile, cu cotele de impozitare sunt principalii contributory la șomaj și prețuri distorsionate. Acordurile centralizate pot întrerupe o schimbare structurală, deoarece există mai

puține stimulente pentru a dobândi competențe mai bune, cu toate acestea, Finlanda se bucură deja de unul dintre cele mai înalte niveluri de calificare din lume datorită sistemului său de educație și formare, potrivit Băncii Mondiale [BM]. Graficul 2.2 prezintă procentul de angajați și șomeri în Finlanda în ultimul deceniu 2010-2020.

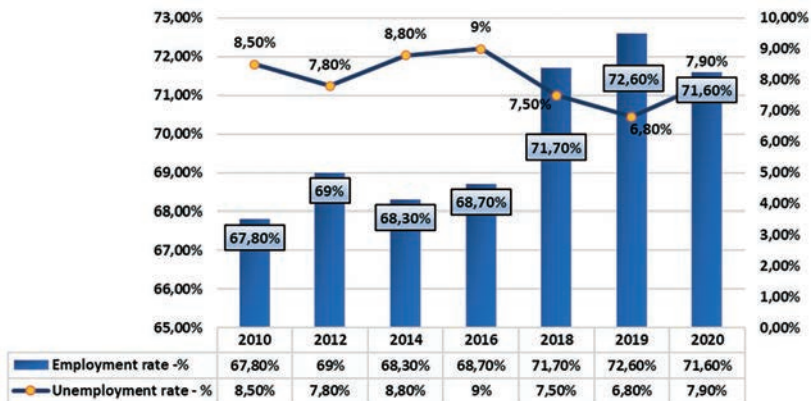

Figura 2.2. Rata de ocupare în rândul ratei șomajului în Finlanda 2010 – 2020

Sursa: realizat de cercetătorul de la [OCDE; WB- date]

Autorul observă în graficul (2.2) un salt semnificativ în procentul de angajare (de la 68,3% în 2014 la 71,6% în 2020) în economia finlandeză. Roikonen [Roikonen] explică tendința de creștere a procentului de angajare ca urmare a integrării a sute de mii de imigranți sosiți din țările musulmane în Finlanda și a aderării țării la blocul european. Până în 2010, sistemul de învățământ n-a reușit să ofere produse intenționate ale educației profesionale [Blanchet, Chancel, Gethin]. Potrivit agenției de educație finlandeză [Agenția națională finlandeză pentru educație - EDUFI], educația profesională și formarea pentru cariera ocupațională populară în Finlanda atrage o mare varietate de oameni de diferite vârste să studieze [Flood]. În standardele internaționale, educația și formarea profesională este, de asemenea, o opțiune internațională atractivă în rândul tinerilor locali sau imigranți. Tinerii, care au absolvit școala generală și studiază B.A., obțin diplomă, precum și adulții care sunt interesați să-și actualizeze abilitățile și să-și dezvolte abilitățile de a răspunde nevoilor vieții profesionale se înscriu în

învățământul secundar profesional pentru a-și îmbunătăți șansele de a se integra pe piața muncii [Shalberg/d].

În prezent, în 2021, 72% dintre toți elevii de liceu din Finlanda (ISCED 3) studiază în educație și formare profesională, în timp ce datele paralele din țările OCDE sunt de 42%. Datele ridicate din Finlanda sunt legate de numărul de studenți în educația adulților. În multe alte țări, educația profesională include formarea tinerilor pentru piața muncii și, prin urmare, vârsta studenților este în mod natural scăzută. Kozma [Kozma], un cunoscut cercetător în domeniul forței de muncă și al educației, adaugă că calificarea oficială oferită, care dă dreptul la studii suplimentare în viitor, este factorul care întărește statutul educației și formării profesionale în Finlanda. Deși educația profesională deschide calea nu numai către viața profesională, ci și către studii suplimentare în multe țări, nu este cazul în multe țări, dar în Finlanda face parte din sistemul guvernamental „credo”. Tehnologia, ca disciplină de învățare foarte populară, este accentuată în educația și formarea profesională.

Potrivit lui Merilainen, Isacson & Olson [Merilainen, Isacson & Olson], tehnologia este, fără îndoială, cea mai mare disciplină în educația și formarea profesională. În medie, 33% dintre studenții din învățământul secundar profesional din țările OCDE absolvă domeniul tehnologiei. Este, de asemenea, cel mai popular domeniu de studiu din Finlanda. Cu toate acestea, partea sa este în mod clar mai mică (24%) din media OCDE, iar numărul studenților care studiază pentru certificare în sănătate și bunăstare este aproape identic (22%). O problemă interesantă este prezentată și de O'donnell [O'donnell] care indică faptul că majoritatea studenților din învățământul secundar atât din țările OCDE, cât și din țările Uniunii Europene sunt bărbați. În Finlanda, numărul bărbaților și femeilor din învățământul profesional este aproape identic, în timp ce toți studenții sunt incluși în comparație, nu doar grupa de vârstă a celor care au absolvit studii complete.

Consiliul național finlandez pentru educație (FNBE) stabilește cerințele pentru certificarea instituțiilor de învățământ la nivel național, determină accentul și conținutul fiecărei certificări, pregătește programe de bază în parteneriat cu sindicatele patronale, sindicatele, profesorii, studenții și alți experți. Curriculum-urile corespund cadrului național de certificare și cadrului european de certificare. Furnizorii de educație profesională își stabilesc programele de învățământ pe baza programului național de educație

profesională. Direcțiile furnizorilor de servicii aprobă programele locale. Fiecare elev are un plan personal de educație și formare profesională, la finalul căruia dobândește competențe profesionale de bază. Cercetătorul pune în evidență faptul, așa cum este indicat în articolul său: „*Statutul de profesor în Finlanda*” [Ben Hamoo] cu privire la eficiența modelului de formare profesională din Finlanda, care întărește în special o paradigmă educațională de învățare pe tot parcursul vieții. Modelul finlandez este structurat piramidal și educă tinerii din localitate cu privire la necesitatea provocării integrării în lumea ocupației, ceea ce duce la o capacitate ridicată de producție (PIB) și, desigur, contribuie la avantajul sistemului educațional la teste internaționale. Figura 2.1 prezintă modelul și părțile sale.

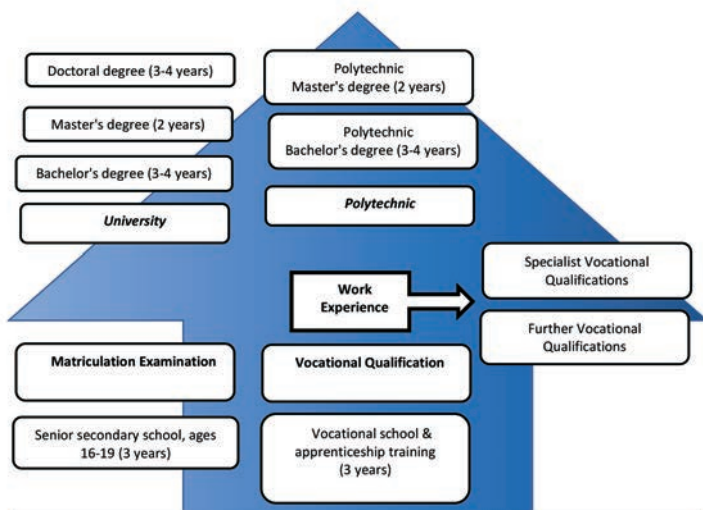

Figura 2.3. Modelul educațional al Finlandei (din 2012)

Sursa: realizat de cercetătorul de la [Consiliul pentru educație creativă]

Analizând modelul (figura 2.3), folosind tezele expuse în literatura de specialitate, cercetătorul înțelege că oferirea tuturor cetățenilor de șanse egale la educație și formare de calitate este un obiectiv pe termen lung al politicii educaționale finlandeze care leagă direct spațiul educațional cu cel economic - caracteristici ocupaționale. Cuvintele cheie în politica educațională finlandeză sunt calitatea predării care duce la calitatea angajaților,

eficiența proceselor de predare care va duce la eficiența și productivitatea viitoare în domeniul ocupațional, crearea de capital uman cu abilități, inclusiv abilități ocupaționale, și abordare deschisă la influențele internaționale. Potrivit acestui program, dreptul de bază la educație și cultură este o lege de stat. Politica educațională, social - economică, ocupațională este construită pe principiile învățării pe tot parcursul vieții și educației gratuite. Educația este percepută ca o cheie pentru competitivitate și bunăstare economică.

Modelul de educație și formare profesională (VET) este conceput atât pentru tinerii fără abilități de liceu, cât și pentru adulții care sunt deja în muncă. Programul a fost construit pentru a crea o tranziție continuă și logică între etapele de formare pentru nevoile de angajare. Învățământul profesional oferă studenților capacitatea de integrare rapidă și actualizată în ocupația locală, punând accent pe profesiile relevante pe piața muncii. Un principiu important suplimentar este dezvoltarea abilităților continue de-a lungul „vieții de muncă” [Anderson & Van weert; Merilainen, Isacson & Olson, 48 p.]. Modelul de învățământ profesional finlandez este foarte apreciat: 90% dintre finlandezi cred că oferă o învățare de calitate și 40% se înscriu la studii profesionale după educația de bază. Motivele succesului și evaluării includ predare certificată și calificată, transmiterea abilităților de comunicare, autogestionare, managementul timpului și abilități de management. De asemenea, sunt subliniate instrumentele care cresc șansele de integrare profesională [Raddy].

Flexibilitatea programului VET este una dintre cele mai mari puteri ale sistemului finlandez. Cursanții învață doar ceea ce nu știu încă; cu cât știu mai multe, cu atât studiile lor sunt mai scurte. Studiile practice de inginer pot începe oricând, conform coordonării preliminare cu potențialii angajatori. Paksuniemi & Kekitalo [Paksuniemi & Kekitalo] adaugă că procesul continuu și legătura dintre cursurile de studii și formare, și lumea ocupării forței de muncă pot fi deslușite și poate explica procentul relativ scăzut al șomajului în comparație cu țările vecine din Europa. Programul emblematic al guvernului finlandez în contextul educațional-socio-economic a condus Finlanda să fie una dintre cele mai bogate țări din Europa, în ciuda dificultăților obiective pe care le-a întâmpinat din cauza imigrării continue a capitalului uman a fost urmat de scăderi economice semnificative odată cu Căderea companiei NOKIA [Raddy].

Productivitatea pieței de ocupație și factorii de venit la comoara statului din export.

Potrivit Băncii Finlandei [Bank of Finland], creșterea produsului intern brut și capacitatea de export a statului reprezintă un factor important în dezvoltarea socio-economică a statului. Creșterea produsului brut cuprinde modificările în oferta de capital fizic, inputurile de muncă, oferta de capital uman și fertilitatea generală. Fertilitatea și productivitatea sunt indici de eficiență și pot fi definiți ca „cantitatea orară” pe care o produce o unitate de lucru sau un echipament. Productivitatea este calculată ca raport între producție și forță de muncă, și investiția de capital. Potrivit raportului OCDE din 2020, criza COVID-19 a pus Finlanda în cea mai profundă recesiune de la începutul anilor '90, deși planul de sprijin rapid al guvernului a redus cu siguranță criza socio-economică. Această acțiune rapidă a stabilizat economia finlandeză în comparație cu alte țări din Europa de Vest. Nivelul actual de productivitate (2020 - 2021) nu este ridicat din cauza pandemiei de COVID-19, dar totuși reducerea productivității este mai mică în comparație cu multe alte țări OCDE. Produsul și exportul Finlandei s-au redus cu 5% în prima jumătate a anului 2020. Aceasta este o contracție istorică, dar printre cele mai ușoare din țările OCDE, datorită măsurilor aplicate direcționate care au limitat răspândirea pandemiei și sprijinului financiar care a prevenit falimentele în masă și pierderi de locuri de muncă. Potrivit sondajului, produsul Finlandei din 2020 s-a redus cu 3,3% și a revenit treptat cu o creștere de 2,1% în 2021 și 1,8% în 2022, în principal în consumul privat și export. Conform modelelor macro globale și predicției analiștilor, producția din Finlanda este de așteptat să fie de 102,69 puncte până la sfârșitul trimestrului curent. Conform modelelor economice, producția Finlandei este de așteptat să fie dezvoltată pe termen lung la aproximativ 105,74 puncte în 2022 și 105,43 în 2023.

Figura următoare (2.4) prezintă capacitatea de fertilitate și productivitate în comparație cu capacitatea de export de produse și servicii în anii 2010 - 2020 (cu o prognoză pentru anii 2021-2022).

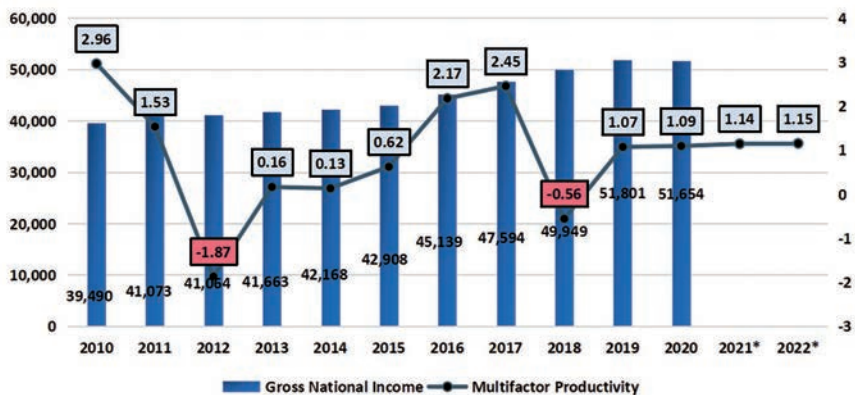

Figura 2.4. Productivitatea multifactorială și venitul național brut în Finlanda 2010 – 2022*

***Informații de prognoză conform datelor OCDE**

Sursa: realizată de cercetător din [date OCDE; economie comercială]

Datele din figura (2.4) arată că, după căderea crizei companiei Nokia, care a produs peste 4% din veniturile din export ale țării (fabrica închisă în 2012), s-a înregistrat o creștere consistentă a cheltuielilor, a productivității și a produselor și serviciilor. Programul VET, care a fost prezentat mai devreme, a început să fie productiv în acești ani și, prin urmare, este creșterea constantă a exportului de produse și servicii care escortează economia Finlandei până în prezent [Shalberg/c; Stale]. Scopul educației profesionale în Finlanda este de a îmbunătăți competențele forței de muncă și de a răspunde nevoilor pieței muncii într-un mod care să permită studenților din învățământul profesional să fie competenți și să continue în procesul de învățare toată viața. Politica educațională și factorii de ocupație locali acționează constant pentru a dezvolta un program care să îmbunătățească și să eficientizeze învățământul profesional și, prin urmare, rezultatele impresionante.

Metode de evaluare și examinare. Datorită realității din acești ani (2020-2021), cu un sistem de învățământ complet diferit de Statele Unite, Marea Britanie, Israel și chiar alte țări europene, Finlanda se află în fruntea tabelului succesului de peste douăzeci de ani [Breakspear; Dervin et al]. Potrivit raportului publicației guvernamentale finlandeze [Raportul

publicației guvernamentale finlandeze], politica de evaluare și examinare a rezultatelor din Finlanda permite elevilor autonomia perceptivă și încurajarea creativității în loc să-i pună pe elevi în cursă competitivă pentru realizările numerice - cantitative care se exprimă în următoarele caracteristici:

1. Vârstele elementare - procesul de evaluare începe la o vârstă fragedă, dar într-o abordare mai largă, incluzând și favorizantă. Încurajarea elevului să-și modeleze opiniile este una dintre valorile deja aplicate și examinate la vârstele elementare (grădiniță și clasele elementare). Prin urmare, sistemul va sublinia în mod corespunzător opinia cursantului. Evaluarea și examinarea din acești ani se vor concentra pe promovarea sănătății și bunăstării copilului. Politica în procesele de evaluare este aceea că sistemul finlandez se referă la tânărul învățator ca individ (spre deosebire de ghidurile clasice de evaluare care cuantifică studentul în indici statistici ai notelor numerice) și urmărește să-și atingă întregul potențial. Elevii (până în clasa a VI-a) primesc rar teme. Profesorii au autonomie deplină de a folosi metode de predare care îi ușurează să experimenteze și să-i ajute pe elevi să învețe într-un mod mai proactiv în context personal și social (comunitatea de cursanți).

2. Vârste de liceu - elevii din Finlanda nu susțin teste naționale până la vârsta de 16 ani. Procesele de examinare și evaluare sunt efectuate de cadrele didactice (a sistemului) și determină metodele de evaluare în funcție de obiectivele stabilite la disciplinele lor. Politica educațională cuprinzătoare îi certifică, de asemenea, pe profesori să transmită și să dezvolte abilitățile de respect de sine ale elevului. Stima de sine îi ajută pe elevi să învețe să fie conștienți de propria lor creștere și de procesul de învățare. Procedura de sistem, ca parte a stabilirii politicii naționale, este că Finlanda nu utilizează teste standard, uniforme, ci o varietate de metode de evaluare și examinare pentru a utiliza potențialul cursantului și sistemul pentru un arc mai larg de oportunități de exprimare pentru cursant. În sistemul de învățământ din Finlanda există un singur test standard central la vârsta de liceu, testul național de înmatriculare. Elevii susțin această probă până la sfârșitul liceului general și cuprinde patru examene. Studenții trebuie să fie testați în limba maternă, apoi selectează trei dintre următoarele discipline pentru a fi examinați: matematică, limbă străină, a doua limbă națională și disciplina generală ca științe umaniste sau științe. Studenții din învățământul general sunt obligați să finalizeze testul de înmatriculare pentru a obține o diplomă la absolvirea liceului. Universitățile finlandeze și universitățile

de științe aplicative vor folosi notele testelor ca parte a criteriului lor de selecție. Universitățile pot solicita teste suplimentare ca parte a evaluării lor, dar din cauza rapoartelor școlare ale cursanților.

3. **Politica generală** - Sistemul de învățământ din Finlanda nu vizează învățarea elevilor în studiile elementare ca pregătire pentru testele standard cunoscute. În schimb, profesorii primesc ghiduri generale de evaluare și evaluează înșiși elevii. De asemenea, sistemul finlandez încurajează studenții să-și dezvolte abilitățile de autoevaluare și să-și dezvolte propriile standarde pentru a progresa. Abordarea comună, ca parte a politicii educaționale cuprinzătoare și a unei linii directoare naționale, este aceea că, în loc de un test, obiectivul guvernului finlandez este „să sprijine în creșterea elevilor față de umanitate și responsabilitatea sunt prietenia morală în societate și să le ofere cunoștințele și abilitățile necesare în viață” [Ministerul Finlandez al Educației]. Cu toate acestea, Finlanda folosește un test anual pentru a evalua rezultatele învățării la școală. Aceste teste se concentrează pe disciplinele: matematica, limba maternă și literatură. Discipline suplimentare precum arta și multiculturalismul sunt adăugate datorită obiectivelor Ministerului. Poate suna ca evaluare și examinare standard cu un alt nume, dar există câteva diferențe principale. În primul rând, testele se bazează pe un eșantion, nu sunt rezultate cuprinzătoare. În al doilea rând, notele nu sunt folosite pentru evaluarea elevilor, ci pentru școală și reduce presiunea participanților. În cele din urmă, notele școlare nu sunt legate de finanțare sau de sistemul național de notare. Este dat directorilor de școli pentru evaluare și dezvoltare.

În Finlanda, sistemul de învățământ regional local îi conduce pe elevi în principal în direcția exploatării abilităților lor de a-și formula imaginea de oameni individuali care contribuie la ei înșiși și la mediul lor. „Climatul” educațional cuprinde principii sociale la care se adaugă trăsături socio-educative precum egalitatea în drepturi, subiect analizat anterior. Potrivit lui Sivesind, Afsar & Bachmann [Sivesind et al] o personalitate educată de rang înalt din țară, modelul de dezvoltare a curriculei în Finlanda se bazează pe îndeplinirea unui număr de criterii: alfabetizare în domeniile cunoașterii, dezvoltarea abilităților și educația pentru valori. Figura 2.12 a prezentat principiile și schițele modelului.

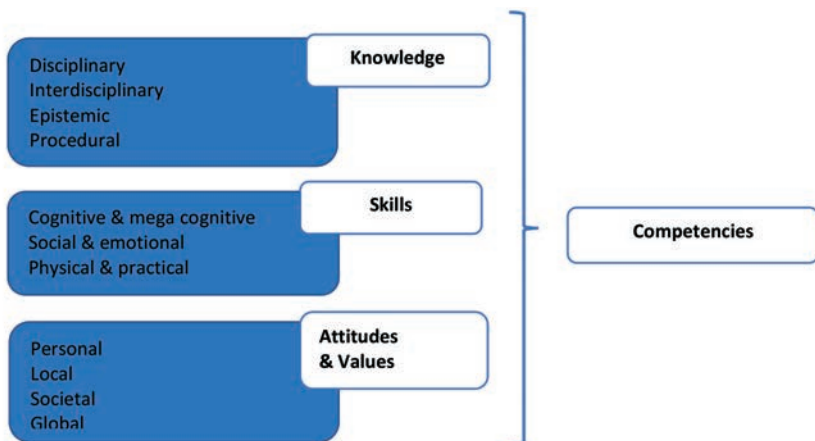

Figura 2.12. Model de principii directe pentru programele de învățământ
 Sursa: realizată de cercetătorul de la [Sivesind et al]

Cercetătorul revizuire compunelele modelului prezentat în Figura 2.12:

Construirea cunoștințelor – conform lui Sivesind și colab. [Sivesind și colab.], domeniile de cunoaștere includ discipline de studiu împărțite în cinci categorii: (1) arte: artă, muzică și teatru; (2) științe umaniste și sociale, precum și literatura engleză și engleză; (3) discipline STEM: tehnologie, științe și matematică; (4) Subiecte din domeniul sănătății și bunăstării: educație fizică, educație pentru sănătate, religie și etică; (5) discipline care vizează piața muncii: educație și consiliere în carieră și administrarea afacerilor. Potrivit unor surse de finalizare [Valijarvi & Shalberg; Tyniala & Heikkinen; Zilliacus, Holm & Shalstorm], politica din Finlanda nu se referă direct doar la disciplinele de studiu, ci subliniază cinci domenii de infrastructură care sunt menite să fie exprimate în predarea și învățarea diferitor discipline: *alfabetizare lingvistică, alfabetizare aritmetică, alfabetizare digitală, alfabetizare informațională și alfabetizare pentru sănătate*. Abordările care conduc sistemul finlandez [Agenția Națională Finlandeză pentru Educație] în structurarea curriculei includ:

1. *Învățare interdisciplinară*: conform proceselor de învățare vom susține că competențele secolului XXI trebuie să se bazeze pe cunoștințe integrative și nu pe arii de cunoștințe separate. Prin urmare, Finlanda implementează învățarea interdisciplinară în diferite moduri. Subiecte ample de

învățare asimilate într-un cadru cu toate disciplinele, prin urmare, de exemplu, disciplinele de sănătate și bunăstare, precum și alfabetizarea lingvistică și aritmetică sunt integrate în toate disciplinele școlare din Finlanda.

2. *Echilibru între domeniile de învățare:* Finlanda acordă preferință, atât învățământului teoretic, cât și celui profesional, disciplinelor STEM (Știință, Tehnologie, Inginerie și Matematică), față de alte discipline. Unele instituții încearcă să ridice statutul disciplinelor umaniste în favoarea disciplinelor despre realitatea de învățare – așa cum demonstrează abordarea STEAM care a integrat studiul artei cu subiectele STEM. Cu toate acestea, în cea mai mare parte, există un echilibru între zonele de învățare reale și cele umaniste.

3. *Echilibru între domeniul de aplicare a conținutului și abilitățile de învățare, și insuflare profunde:* conform politicii educaționale, s-a decis formularea curriculum-ului în lumina principiului „învățați mai puțin - învățați mai mult”. Această abordare se referă la reducerea sferei materialelor învățate în favoarea învățării folosind metode inovatoare, cum ar fi învățarea bazată pe cercetare. Aceste metode încurajează înțelegerea profundă, dobândirea de concepte și abilități de bază, și aplicarea acestora într-o serie de contexte, precum și dobândirea, și exersarea abilităților esențiale pentru secolul XXI.

4. *Integrarea tehnologiilor în procesele de învățare și predare este prioritară în Finlanda ca fiind esențială pentru adaptarea sistemului educațional la secolul XXI și îmbunătățirea continuă a acestuia.* În Finlanda, tehnologia servește în unul sau mai multe dintre următoarele roluri: instrument de sprijin în predare și învățare, de exemplu învățarea adaptată personal și în grup; dezvoltarea profesională a profesorilor, un instrument de dialog între profesori și elevi, monitorizare și evaluare, măsurarea computerizată a realizărilor elevilor care să permită identificarea punctelor forte și a punctelor slabe.

Dezvoltarea abilităților și valorilor – premisa care conduce linia de gândire în sistemul de învățământ finlandez este că, în viitor, elevii vor trebui să-și aplice cunoștințele, care sunt în schimbare și circumstanțe necunoscute. Prin urmare, ei vor avea nevoie de o gamă largă de competențe și valori:

1. Abilitățile și strategiile de gândire - constituie o componentă fundamentală în dezvoltarea de noi abilități. În Finlanda, se pune un accent semnificativ pe dezvoltarea gândirii critice, independente și creative, pre-

cum și a abilităților de analiză, de rezolvare a problemelor. Se obișnuiește predarea gândirii ca parte integrantă a tuturor disciplinelor de învățare și aceasta împreună cu materiale de învățare specifice, și adaptate stadiului de învățare, vârstei elevilor. Sahlberg [Sahlberg/d] a adăugat că au fost găsite aspecte unice în domeniul dezvoltării gândirii, de exemplu: accent pe diverse tipuri de gândire, cum ar fi un accent pe dezvoltarea gândirii strategice și reflexive.

2. Modalități diferite de dezvoltare a gândirii: în instituțiile de învățământ, corespunzătoare vârstelor diferite, se predau diverse tipuri de gândire. De exemplu, dezvoltarea unei abilități de gândire numită gândire spațială vizuală predată în studiile de proiectare și tehnologie, precum și gândirea computațională, iar recent au trecut, la gândirea algoritmică predată în studiile computerelor.

3. Abilități socio-economice: Insuflarea abilităților sociale și emoționale contribuie la dezvoltarea capacității indivizilor de a-și formula personalitatea, de a face față unei realități incerte și în schimbare frecventă. Aceste abilități includ abilități personale, cum ar fi auto-eficacitatea, conștientizarea de sine, abilități de luare a deciziilor și abilități interpersonale, cum ar fi empatia și cooperarea. Instituția finlandeză subliniază că predarea cunoștințelor și abilităților, și aplicarea lor se bazează pe fundamente etice [Stahle]. În programele de învățământ adaptate secolului XXI, se face referire la valori atât la nivel individual, precum curiozitatea, inițiativa, determinarea și perseverența, cât și la un nivel social precum toleranța față de ceilalți, conștientizarea socio-culturală și etica [Tanner]. Instrucțiunile către școlile finlandeze afirmă că diversitatea culturală îmbogățește și contribuie la existența umană și, prin urmare, există valori universale care trebuie cultivate în întregul sistem de învățământ, cum ar fi demnitatea umană și respectul pentru viață.

Partenerii de planificare a curriculum-ului. Conducerea educațională din Finlanda înțelege că programele de învățământ aplicate au potențialul de a fi influențate de multe părți interesate [Agenția Națională pentru Educație a Finlandei]. Prin urmare, ele aleg și implică cu acuratețe diverse părți interesate din etapa de planificare: personalul din mediul academic, organizațiile din sectorul terț specializat în educație, personalul din domeniul educațional și clienții finali ai sistemului – studenți și părinți. Finlanda crede în ideea că există un obiectiv național de pregătire pentru piața muncii. Prin urmare, personalul din sectorul de afaceri și industrie este inclus

în studiile de planificare. Procesele de planificare și asimilare a curriculumului includ o serie de etape [Molstad]. În primul rând, există un proces structurat care include formularea proiectelor inițiale de curricula de către profesioniști de conducere în educație, obținerea de feedback și reacție din partea oamenilor din domeniul educațional și a publicului larg, modificarea curriculei, proiectul pilot de implementare, aprobarea, implementarea și asimilarea curriculei.

Partenerii sunt prezentați în figura următoare.

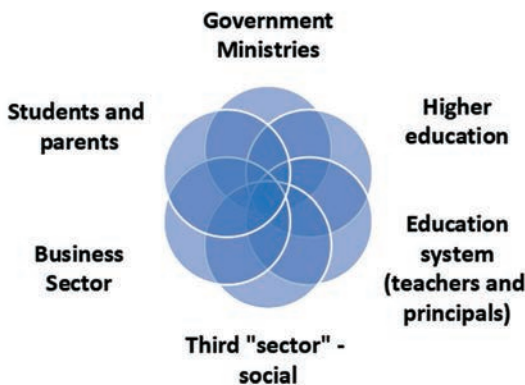

Figura 2.13. Parteneri de redactare pentru programele de învățământ din instituțiile de învățământ finlandeze

Sursa: realizat de cercetătorul de la [Consiliul pentru educație creativă, Molstad]

După cum vom deduce din această ilustrație (2.13), partenerii strategici în pregătirea curriculei în Finlanda, sunt împărțiți între un număr mare de părți și deținători de cunoștințe. Potrivit lui Robinson & Aaronic [Robinson & Aaronic], fiecare expresie de interes atribuită unui corp care este reprezentat. Sectorul business-industrial este interesat de pregătirea resurselor umane adecvate nevoilor sale. La fel și învățământul superior, care ar prefera să dobândească studenți „maturi” pentru studii academice. În opinia cercetătorului, implicarea părinților, care au fost parteneri în pregătirea curriculei, din punctul lor de vedere este o problemă interesantă.

Elaborarea curriculei locale este structurată ca un proces pedagogic de dezvoltare a unui curriculum local-național. Începând cu anul 2020-21,

a fost introdusă o reformă treptată, care reflectă tranziția de la curricula „pe discipline” la „curricula bazată pe fenomene”, iar ideea este pregătirea studenților pentru viitoarea lor viață profesională. Această reformă a avut loc pe un fundal de schimbare care a adus modernizarea, industria și tehnologia în lumea muncii, în contrast cu ceea ce a existat cu un secol înainte. Speranța este de a le permite elevilor să-și dezvolte în anii de liceu abilități profesionale și intelectuale în funcție de tendințele lor.

Astfel, de exemplu, potrivit lui Simola [Simola] studenții pot alege lecții de „stil cafea”, în care își vor dobândi baze matematice, își vor îmbunătăți abilitățile în limbi străine, își vor exersa abilitățile de scris și vor pune accent pe abilitățile de comunicare cu ceilalți. Studenții cu o tendință mai academică vor studia domenii „încrucșate”, precum „Uniunea Europeană” – o lecție în care se va pune accent pe dobândirea de baze în discipline precum economie, istorie, limbă și geografie. Reforma a fost deja introdusă în liceele din Helsinki, iar până în 2025 se intenționează să fie introdusă în toată Finlanda. Pe lângă o schimbare structurală a curriculumului, s-au schimbat și modalitățile de desfășurare a lecției: în loc de lecții frontale în care profesorii vorbesc cu elevii și aceștia stau și ascultă, se va lucra în grupuri mici în care elevii vor trebui să rezolve probleme (conform comparația făcută anterior în Tabelul 2.3).

Întrucât în Finlanda nu există inspecții sau teste, sau măsurători naționale în etapa de învățământ primar (până în clasa a 10-a), infrastructura de ghidare a școlilor cuprinde obiectivele prevăzute de lege, programele naționale obligatorii (programul de bază) și cerințele profesionale stabilite de angajații sistemului de învățământ. În Finlanda, accentul se pune pe un curriculum național și pe o legătură puternică între diferitele nivele ale sistemului de învățământ. Curriculumul din Finlanda pune accent pe o viziune holistică și pe o pedagogie de calitate. Curricula națională și locală sunt construite într-un proces dialogic care încorporează diverși factori interesați. Acest lucru oferă un răspuns la accentul și nevoile locale. Ajută la identificarea punctelor necesare îmbunătățirii, angajamentul față de ținte și obiective, precum și la îmbunătățirea percepției elevilor. Conform politicii educaționale din Finlanda, sistemul trebuie să fie sincronizat și toți partenerii în pregătirea programului (figura 2.13) vor lua decizii comune.

Gradul de congruență între politică - curricula și performanță.

Acest subiect examinează gradul în care politica educațională este tran-

spusă în practică. Instituțiile de management și conducere educațională din Finlanda examinează și controlează asocierea dintre diferitele aspecte ale politicilor propuse, așteptate și realizării curriculei, și modul în care acestea sunt implementate în sălile de clasă, precum, și prin metode de evaluare. Finlanda a definit un curriculum național care obligă atât învățământul de bază, cât și cel secundar. Finlanda se caracterizează prin acordarea unei cantități mari de autonomie profesorilor [Amerin]. Prin urmare, există probleme care se află sub autoritatea școlii. De exemplu, care domenii de studiu sunt considerate subiecte cheie și ce accent local va fi acordat disciplinelor din curriculumul național [Bukingham]. Nivelul de testare a fezabilității în Finlanda, congruența dintre politică și curriculum, este susținut de un proces de testare și ajunge la o concluzie pe o axă temporală anuală. Acest proces leagă activitatea din domeniul educațional și eșaloanele de luare a deciziilor, și oferă o examinare structurată a planificării față de performanță. Oficial, aceste controale sunt reexamineate atunci când sunt efectuate teste internaționale solicitate de guvern pentru a lua decizii și a modifica politica (dacă este necesar) pentru a îndeplini standardele internaționale.

În Finlanda, există un grad ridicat de congruență între obiectivele naționale și schița, și conținutul curriculumului. Conform Raportului național ET-2020 al Finlandei [Raportul național ET-2020 al Finlandei], acest lucru se vede în modul în care obiectivele sunt exprimate în mod repetat în curriculum, într-o manieră care vizează ghidarea școlilor și a profesorilor în fiecare lecție din fiecare domeniu, într-un cadru de principii, viziune, valori și, bineînțeles, abilități cheie. În plus, instruirea pedagogică promovează diverse obiective curriculare. Din punct de vedere organizatoric și funcțional, Ministerul Educației este relativ mic și este responsabil în principal de politica educațională, stabilirea obiectivelor, curriculum-ul de bază și formarea cadrelor didactice. În timp ce majoritatea activităților educaționale, bugetare și pedagogice sunt distribuite autorităților locale și comunităților locale - cu o minoritate de mecanisme de supraveghere centrală și de măsurare, și evaluare la nivel național.

Sistemul de învățământ din Finlanda este considerat unul dintre cele mai bune din lume și contribuie la faptul că Finlanda este unul dintre liderii mondiali în testele de educație comparativă și în inovarea tehnologică. Finlanda este considerată una dintre cele mai bune societăți și economii din lume, alături de alte țări aparținând modelului nordic. Pentru a rezuma problema construirii curriculumului, cercetarea urmărește să prezinte date

într-un tabel care rezumă caracteristicile de bază ale sistemului de învățământ, în programul de educație pentru secolul XXI.

Statutul profesorului în Finlanda. Sistemul de învățământ din Finlanda recrutează profesori la un nivel academic foarte înalt [Zilliacus et al]. Geeraerts et al [Geeraerts et al] indică faptul că profesia de cadru didactic este dobândită în universități. Doar absolvenții de universitate excelenți sunt acceptați la predare. Toți profesorii dețin o diplomă de M.A., iar predarea este considerată o profesie foarte solicitată, pe locul trei la nivel de cerere după medicină și drept. Până la reforma studiilor didactice, care a început în 1979, absolvenții de liceu se puteau integra în studiile didactice în seminarele de formare didactică. Ei au primit doi-trei ani, în principal, pregătire practică în cadrul seminariilor și apoi se integrează în școli. Ideea a fost că atâta timp cât elevul are suficiente cunoștințe de bază în disciplina specifică poate fi pregătit în pedagogie și devine profesor a eșuat și din 1980 s-a schimbat metoda de pregătire a predării. Darling Hammond în articolul ei „*Formarea profesorilor în întreaga lume: ce putem învăța din practica internațională?*” [Darling Hammond] exprimă mai mult decât orice altceva prestigiul profesional al profesiei de cadru didactic în Finlanda. Ea a susținut că există un sistem de educație egal de înaltă calitate în Finlanda și se bazează pe perceperea predării ca pe o profesie sofisticată în care toți profesorii dețin o diplomă de master (2 ani de studiu) care include cunoștințe disciplinare și pedagogice și integrează cercetarea și practica. Predarea a devenit o profesie foarte solicitată după medicină, iar mulți profesori aspiră la doctorat și persistă în predare. În Finlanda, percepția este că predarea trebuie să fie o profesie pe termen lung în care oamenii pot ajunge la poziții de conducere și pot dezvolta expertiză în domeniul lor.

Cercetătorul, așa cum se exprimă în articolul său „*Incentive and Rewards for Teachers. The Case of Israeli Education System*” [El Fahel], susține că statutul de profesor este rezultatul mai multor factori complementari care trec printr-o conștientizare social – economică – ocupațională matură” și, în cele din urmă, formează o politică clară. Acești factori sunt exprimați în metoda de formare a profesorilor din Finlanda. Despre aceasta aflăm aplicând analiza factorială:

1. *Conceptualizarea „dezvoltarea cadrelor didactice” ca sistem* – dezvoltarea profesorilor din Finlanda include o serie de decizii politice care coordonează și echilibrează diferite domenii, inclusiv recrutarea candidaților de calitate, formarea acestora, integrarea acestora, grija pentru dez-

voltarea lor profesională, evaluarea și dezvoltarea drumului profesional și împiedicându-i să abandoneze sistemul. Finlanda investește foarte mult în etapa de pregătire. Pentru a împuternici procesul de formare, cadrele didactice beneficiază de sprijin și autonomie semnificativă care se exprimă în alocarea timpului pentru lucrul în echipă cu colegii și elaborarea de planuri și metode de evaluare. Există un proces în Finlanda de instituționalizare a intrării în predare pentru profesorii începători, care include mentorat intensiv și dezvoltare profesională, și diverse alte stimulente. În plus, formarea și integrarea noilor cadre didactice sunt accentuate într-un sistem de management dezvoltat, care prezintă cunoștințele, abilitățile și atitudinile așteptate la fiecare pas al traseului profesional pe baza aprecierii și sprijinului. Această acțiune indică o serie de canale de promovare pentru profesorii din Finlanda. S-a constatat că aproximativ 97% dintre profesorii de stat au raportat că au trecut printr-o oarecare dezvoltare profesională în 2018, când a fost realizat un sondaj la această materie [Saloviita].

2. *Standarde pentru predare ca strategie pentru construirea unei profesii* – una dintre strategiile de creștere în Finlanda (și în alte țări precum Singapore, Canada și Australia) este stabilirea standardelor cu privire la ceea ce profesorii ar trebui să învețe și să poată face. Teoria acțiunii este că astfel de standarde, care ghidează eliberarea unui certificat de predare și a unei licențe de predare, pot ghida profesorul de învățare, și pot afecta intrarea în profesie, și persistența lor. Finlanda conduce în acest aspect și s-a constatat că profesorii de nivel superior care îndeplinesc standardele cerute sunt mai eficienți decât cei care nu le îndeplinesc și, prin urmare, procesul de licențiere îi ajută pe profesori să îmbunătățească predarea [Shalberg/c]. În ultimii ani (2018), în Finlanda a fost construit un program de evaluare a performanței profesorilor începători (INTASC = Interstate New Teachers Assessment and Support Consortium) la care au participat 1.000 de profesori din toată țara, iar standardele sunt prezentate în Values, Skills, Knowledge.

Evaluările performanței calității pot crea un standard de intrare care anulează afirmațiile cu privire la calitatea cursurilor de formare tradiționale și alternative, și plasează o etapă semnificativă pentru toate programele și candidații. Ministerul finlandez al Educației a adoptat, de asemenea, percepția americană în modelul Valori, abilități, cunoștințe, care pune accent pe inovație, învățarea independentă, gândirea critică, angajamentul și serviciul. Conform planului, noii profesori sunt evaluați pentru 8 din

16 competențe în trei domenii (angajament față de student și de învățare, cunoștințe profesionale și experiență de predare). Din 2012 programul a fost extins și la conducerea educațională, iar standardele suplimentare se referă la așteptările de la formare și dezvoltare profesională. Standardele de predare în Finlanda acționează în două moduri:

2.1. Un cadru comun care ghidează formarea profesorilor la cele opt universități în care se desfășoară programe de formare;

2.2. Prin examenele de admitere pentru predare sunt selectați candidații de pregătire pentru școlile primare;

Programul de formare are ca scop pregătirea cadrelor didactice și cercetătorilor, folosind cercetări precum și oameni calificați de acțiune care se referă la nevoile fiecărui copil, înțeleg profund dezvoltarea și învățarea copiilor, au un repertoriu bogat de strategii de predare și capacitatea de a distinge între sprijin și predare [Simola].

3. *Intrarea în profesie*

3.1. Recrutare – consolidarea profesiei didactice necesită reciprocitate între standarde, pregătire și sprijin. Întreaga formare din Finlanda este finanțată de guvern, iar candidații colectează sprijin de existență sau salariu în timpul formării lor. Toată lumea primește același program de antrenament de calitate [Tanner]. Predarea este considerată o profesie prestigioasă și doar un sfert dintre candidați sunt acceptați. Acest model cultural, pe lângă sprijinirea programului de integrare, promovează persistența și recrutarea de noi studenți. Salariile sunt competitive în comparație cu alte profesii. Există o cerere mare pentru a fi acceptat pentru formarea profesorilor și permite instituțiilor să mențină cerințe ridicate de admitere (note, interviuri, portofoliu, voluntariat în școli). Această abordare a redus dramatic abandonul școlar, iar candidații din populații mai diverse, cu reprezentare mai scăzută și minoritățile au fost atrași de predare. Salariile mai mari ale profesorilor sunt în Australia și Finlanda, în timp ce în Statele Unite ale Americii – salariile sunt cele mai mici verificate [OECD].

3.2. Formare – formarea uniformă/similară și de calitate a profesorilor este un obiectiv explicit în Finlanda, profesorii studiază 2 – 3 ani pentru diploma de master înainte de a intra în muncă. Există un proces de construire a abilităților de gândire pedagogică în cadrul formării și le permite profesorilor să gestioneze procesul de predare într-o metodă de diagnosticare, folosind cercetarea ca bază de predare și gestionarea cercetărilor de acțiune ca îndrumări practice [Valijarvi & Shalberg].

3.3. Dezvoltare profesională continuă – profesorii își asumă responsabilitatea și dezvoltă împreună curriculumul și metoda de evaluare, ca parte a rolului lor profesional. Curriculumul național se limitează la orientări generale. Dezvoltarea profesională nu constă într-o colecție fragmentată de cursuri, ci structurată ca învățare sistematică și bazată teoretic pentru a aduce o îmbunătățire largă a școlii. Diverse domenii de responsabilitate sunt integrate în rolul profesorului fără ca profesorii să abandoneze predarea, existând opțiunea de a fi repartizați pe posturi superioare ierarhic și plin de satisfacții. Ei sunt încurajați să continue studiile academice. Un sondaj din (2017) arată că profesorii dedică încă 7 zile de lucru pe an studiilor pe cheltuiala lor [Paksuniemi & Kekitalo].

4. *O abordare profesională amplă pentru îmbunătățirea acțiunii/învățării colective* – conceptualizarea dezvoltării profesionale în cadrul politicii educaționale din Finlanda continuă ca parte a unui efort comun, nu ca acțiune individuală. Importanța creșterii orizontului profesional al învățării profesorilor și liderilor educaționali în Finlanda este esențială ca viziune strategică sistematică. Presupunerea este că tot ce se cere unui profesor în școală va fi implementat undeva în țară. Găsirea și împărtășirea practicilor aplicate poate contribui la existența unui proces organic de îmbunătățire condus de educatori, care este esențial pentru menținerea progresului. Pentru a evita susținerea în experimente nesfârșite, efectuarea de reforme care dispar rapid, proiectele de învățare sunt bugetate în marea realitate a școlilor pentru experimente. Numărul de proiecte noi scade pentru implementarea pe scară largă a celor care au fost cele mai eficiente și răspândite în întregul sistem [Merilainen, Isacson & Olson].

Cercetătorul rezumă că conceptul statutului profesorului în Finlanda este derivat din liniile directoare de politici legate de abordarea integrativă a tuturor problemelor educației. Eficiența cu care este examinat procesul de formare a profesorilor din Finlanda îl aduce ca un profesionist de frunte în țară. Secvența de acțiuni întreprinse de stat, care implică instituirea unor mecanisme de recrutare, integrare și sortare a candidaților, măresc semnificativ selecția candidaților, luând doar cei mai potriviți politicii educaționale. Principiile directoare care influențează statutul de profesor prin menținerea relevanței sale pentru societatea și economia locală. Potrivit surselor literare finlandeze [Morgan; Leijola; Shalberg; Stahle], aceste criterii includ:

- Recrutarea candidaților de calitate pentru un program de formare de calitate prin oferirea de salarii compatibile, subvenții financiare pentru

candidații în procesul de formare și uniformitate în conturarea și calitatea programului de formare.

- Conectarea teoriei și practicii prin planificarea cursurilor educaționale și integrarea experienței clinice de calitate în cadre care susțin o bună predare.

- Utilizarea standardelor profesionale de predare pentru a concentra și menține atenția asupra învățării și evaluării cunoștințelor, aptitudinilor și dispozițiilor.

- Evaluarea performanței profesorilor bazându-se pe standardele profesionale care conectează între învățarea elevilor și predarea în clasă.

- Stabilirea modelelor de integrare care să sprijine profesorii începători prin mentorat calificat, planificare cooperativă și reducerea sarcinii de predare care să ofere timp de învățare în școală, și construirea atentă a repertoriului metodelor de predare.

- Sprijinirea dezvoltării profesionale, permițând profesorilor să studieze în mod obișnuit în școli și universități.

- Dezvoltarea unei abilități profesionale largi care creează strategii pentru o partajare largă în cercetare și o bună predare, care să recunoască metodele de predare în clase și școli de succes și să permită profesorilor și directorilor experți să conducă întregul sistem.

Referințe bibliografice:

1. ADAMALI, A., CFFEVE, J. O., & SAFDAR, Z. Trends in national e- strategies: A review of 40 countries In the International Bank for Reconstruction and Development (Eds). Information and communication for development: Global trends and policies, 2006. 87-124 p. Washington, DC: The World Bank.
2. AMREIN, A. L., BERLINER, D. C. High-stakes testing, uncertainty, and students learning. Education Policy Analysis Archives, 10(18), 2002. 12-32 p. ISSN 1068-2341.
3. ANDERSON, J., & VAN WEERT, T. Information and communication technology in education: a curriculum for schools and program of teacher development. Paris: UNESCO129538F, 2002. 9-14 p. Available at: http://direct.ory.um.m.ac.id/Pe_rputakaan_%20Pak%20Onno/english/education/129538e.pdf
4. BALL, S. J. The Tragedy of state Education in England: Reluctance, Compromise and Muddle – A System in Disarray. Journal of the British

- Academy Vol 6, 2018. 207–238 p. Available at: <https://doi.org/10.5871/jba/006.207>
5. BALL, S. J., & JUNEMANN, C. Networks, New Governance and Education. Bristol: University of Bristol and Policy Press, 2012. 4-46 p. ISBN 978-1847429797.
 6. Berry, J. & Sahlberg, P. (2006) Accountability affects the use of small group learning in school mathematics, *Nordic Studies in Mathematics Education*, 11(1), 5–31.
 7. BLANCHET, T., CHANCEL, L., & GETHIN, A. Why is Europe more equal than the United States? WID. world Working Paper Series, 19, 2020. Available at: <https://worldworkingpaper.org/document/why-is-europe-more-equal-than-the-united-states-world-inequality-lab-wp-2020-19/>
 8. BREAKSPEAR, S. The Policy Impact of PISA: An Exploration of the Normative Effects of International Benchmarking in School System Performance. OECD Education Working Papers, No. 71, OECD Publishing, 2011. Available at: <http://dx.doi.org/10.1787/5k9fdfqffr28-en>
 9. BUKINGHAM, J. The Missing Links: Class Size, Discipline, Inclusion and Teacher Quality. Issue Analysis, 2003. The Centre for Independent Studies. Available at: <https://www.cis.org.au/publications/issue-analysis/the-missing-links-class-size-discipline-inclusion-and-teacher-quality/>
 10. DARLING-HAMMOND, L. Teacher education around the world: What can we learn from international practice? *European Journal of Teacher Education*, 40(3), 2017. 291-309 p. Available at: <https://doi.org/10.1080/02619768.2017.1315399>
 11. DARLING-HAMMOND, L., LIEBERMAN, A. Teacher Education Around the World. [e-book] Oxon: Routledge. University of Hertfordshire, 2012. 137-151 p. ISBN 978 04 15 57 7014.
 12. EL-FAHEL, D. The comparative advantages of the internationalized education system. In: *Strategia Securității Uniunii Europene în contextul Metamorfozelor Relațiilor Internaționale*. Vol.1, 23 aprilie 2021, Chișinău. Chișinău: Tipogr. „Print-Caro”, 2021, 301-306 p. ISBN 978-9975-56-873-9. Available at: https://ibn.isi.md/sites/default/files/imag_file/301-306_11.pdf
 13. EL FAHEL, D., ROȘCA, L. Characteristics of the finnish education system: impact on social life. *Relații internaționale. Plus*. nr. 2(20), 2021. Pp. 132-145. ISSN 1857-4440.10.52327/1857-4440.2021.2(20).15. Available at: https://ibn.isi.md/sites/default/files/imag_file/132-145_2.pdf [Cited: 26.2.22].
 14. ELOMAKI, A., YLOSTALO, A. Gender budgeting in the crossroad of gender policy and public financial management: The Finnish case, *Public Money*

- & Management, 2021. Available at: DOI: 10.1080/09540962.2021.1927528
15. FLOOD, A. Finland ranked world's most literate nation Guardian. 2016 Retrieved from <https://www.theguardian.com/books/2016/mar/11/finland-ranked-worlds-most-literate-nation> (Economic News Paper).
 16. GEERAERTS, K., TYNJALA, P., MARKKANEN, I., PENNANEN, M., HEIKKINEN, H.L.T., & GIJBELS, D. Peer-group mentoring as a tool for teacher development. *European Journal of Teacher Education*, 38 (3), 2015. 358–377 p. Available at: <https://doi.org/10.1080/02619768.2014.983068>
 17. HANSEN, V. *The Year 1000: When Explorers Connected the World—and Globalization Began*. London: Scribner, 2020. 132; 156 – 159 p. ISBN-13: 978-1501194108
 18. HOGAN, A. J., SELLAR, S., & LINGARD, B. Commercializing Comparison: Pearson Puts the TLC in Soft Capitalism. *Journal of Education Policy*, vol 31 (3): 2006. 243–258 p. Available at: <https://doi.org/10.1080/02680939.2015.1112922>
 19. KOZMA, R. B. Comparative analysis of policies for ICT in education. In J. Voogt, & G. Knezek (Eds.), *International handbook of information technology in primary and secondary education*. Berlin Heidelberg New York: Springer, 2008.
 20. Kupari, P. & Välijärvi, J. (Eds) (2005) *Osaaminen kestäväällä pohjalla. PISA 2003 Suomessa [Competences on solid ground. PISA 2003 in Finland]* (Jyväskylä, Institute for Educational Research, University of Jyväskylä).
 21. LEIJOLA, L. *The education system in Finland: Development and equality*. ETLA Discussion Papers, No. 909. The Research Institute of the Finnish Economy (ETLA), Helsinki, 2014. 7-19 p. Available at: <https://www.econstor.eu/handle/10419/63630>
 22. LINDBERG, M., NYGARD, M., NYGVIST, F., & LAMMI- TASKULA, J. Economic strain and parental coping – evidence from Finland. *European Journal of Social Work*, vol 24 (3), 2021. 442-455 p. Available at: DOI: 10.1080/13691457.2019.1699779
 23. MERILAINEN, R., ISACSSON, A., & OLSON, S. *Secondary Vocational Education in Finland*. Workforce Education Forum (WEF), Vol 39 (1). 2019. 43-51 p. ISSN 2378-1904 (Print)
 24. MICHAELI, N. Education for utopia - an educational ideology of social correction. In Tadmor and Freiman (Eds.), *Education - Essence and Spirit*, 185 -196 p. Mofet Institute, 2012.
 25. MOLSTAD, C.E. State-based curriculum-making: approaches to local curriculum work in Norway and Finland. *Journal of Curriculum Studies*, vol 47 (4), 2015. 441-461 p. Available at: DOI: 10.1080/00220272.2015.1039067
 26. MORGAN, H. *Review of Research: The Education System in Finland: A*

Success Story Other Countries Can Emulate. *Childhood Education*, Vol 90 (6), 2014. 453-457 p. Available at: <https://doi.org/10.1080/00094056.2014.983013>

27. O'DONNELL, N.S. What we can't learn from Finland Schools: Apples, oranges, and denial. *Huffington Post*, 2017. Retrieved from https://www.huffpost.com/entry/we-cant-learn-from-finlands-schools_b_9513544
28. PAKSUNIEMI, M., & KEKITALO, P. Introduction to the Finnish Educational System. 2019. 77-92 p. Helsinki: Brill C2 Edited books. ISBN: 978-90-04-39426-1, 978-90-04-39428-5.
29. PIZMONY-LEVY, O. Big comparison little knowledge: Public engagement with PISA in the United States and Israel. In *The impact of the OECD on education worldwide*. Emerald Publishing Limited, 2017. 125- 156 p. ISBN: 978-1-78635-540-9
30. RADDY, E.A. Five ways Finland gets vocational and technical education right. *Education Weekly*. Global Learning Blog, education news-paper, 2016. Available at: <https://www.edweek.org/education/opinion-five-ways-finland-gets-vocational-and-technical-education-right/2016/11>
31. ROIKONEN, P. Income inequality in Finland, 1865–2019. *Scandinavian Economic History Review*, 2021. Available at: DOI: 10.1080/03585522.2021.1901774
32. SALBERG P. Learning from Finland: Insights from a Successful Educational System. Rahanana: The Kibbutz Hameuchad, 2011. 133 – 151 p.
33. SAHLBERG, P.(c) Education policies for raising student learning: the Finnish approach. *Journal of Education Policy*, Vol 22 (2), 2007. 147-171 p. Available at: <https://pasisahlberg.com/wp-content/uploads/2013/01/Education-policies-for-raising-learning-JEP.pdf>
34. SAHLBERG, P.(d) Finnish Lessons 2.0 What can the world learn from educational change in Finland? (2nd Ed.) New York: Teachers College Press, 2015. 203 – 212 p. ISBN-13: 978-0807755853.
35. SALOVIITA, T. Attitudes of Teachers Towards Inclusive Education in Finland. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 64:2, 2020. 270-282 p. Available at: <https://doi.org/10.1080/00313831.2018.1541819>
36. SIMOLA, H. The Finnish miracle of PISA: Historical and sociological remarks on teachers and teaching and teacher education. *Comparative education*, vol 41(4),2005. 455-470 p. Available at: <http://dx.doi.org/10.1080/03050060500317810>
37. SIVESIND, K., AFSAR, A., & BACHMANN, K. E. Transnational policy transfer over three curriculum reforms in Finland: The construction of condition and purposive programs (1994-2016). *Europa Educational*

- Research Journal, 15(3), 2016. 345-365 p. Available at: <https://doi.org/10.1177%2F1474904116648175>
38. STAHL, P. Five steps for Finland's future. Helsinki: TEKES, 2007. 30-35 p. ISBN: 978-952-457-359-7
 39. TAKAYAMA, K. Politics of externalization in reflexive times: Reinventing Japanese education reform discourses through "Finnish PISA success". *Comparative Education Review*, 54(1), 2010. 51-75 p. Available at: <https://doi.org/10.1086/644838>
 40. TAKAYAMA, K. The politics of international league tables: PISA in Japan's achievement crisis debate. *Comparative Education*, 44(4), 2008. 387-407 p. Available at: <https://doi.org/10.1080/03050060802481413>
 41. TANNER, A. Overwhelmed by refugee flows: Scandinavia tempers its warm welcome. Migration Policy Institute, 2016. Available at: <https://www.migratiopolicy.org/article/overwhelmed-refugee-flows-scandinavia-tempers-its-warm-welcome>
 42. VALIJARVI, J., SAHLBERG, P. Should „failing” students repeat a grade? A retrospective response from Finland. *Journal of Education Changes*, 9(4), 2008. 385-389 p. Available at: <https://doi.org/10.1007/s10833-008-9089-3>
 43. Välijärvi, J., Kupari, P., Ahonen, A., Arffman, I., Harju-Luukkainen, H., Leino, K., . . . Vuorinen, R. Millä eväillä osaaminen uuteen nousuun? PISA 2012 tutkimustuloksia. Opetus- ja kulttuuriministeriö (2015)
 44. VIROLAINEN, M. STENSTORM, M. Finnish vocational education and training in comparisons: Strengths and weaknesses. *International Journal for Research in Vocational Education and Training*. 1(2), 2014. 12-19 p. ISSN: ISSN-2197-8646.
 45. Volijorvi J (2004) .]Implications of the modular] curriculum"] in "[the secondary school of Finland. In J. Van den AKKER , W Kuiper & U. Hameyer (Eds) *Curriculum landscape and trends*. Dordrecht:Kluwer. Pp 101-116
 46. ZILLIACUS, H., HOLM, G., & SAHLSTROM, F. Taking steps towards institutionalizing multicultural education–The national curriculum of Finland. *Multicultural education review*, 9(4), 2017. 231-248 p.] Available at: <https://doi.org/10.1080/2005615X.2017.1383810> .

Professional Internet Web

47. Education programs of Finland - National Council <https://ncee.org/center-on-international-education-benchmarking/top-performing-countries/finland-overview/finland-instructional-systems/> (visit in 15.7.21).
48. Center on International Education Benchmarking. 2020. Finland overview. Retrieved from <http://ncee.org/what-we-do/center-on-international-education-benchmarking/finland-overview/>

- education-benchmarking/topperforming-countries/finland-overview/(visit in 25.7.21).
49. Council for creative education – 2021. <https://www.ccefinland.org/finedu> (19.9.21).
 50. Education programs of Finland - National Council <https://ncee.org/center-on-international-education-benchmarking/top-performing-countries/finland-overview/finland-educational-systems/> (visit in 15.7.21).
 51. Figure of the education system in Finland – 2020. http://www.op.h.fi/english/education/overview_of_the_education_system (visit in 1.8.21).
 52. Finland's Secret Sauce: Its Teachers. [online] Learning First Alliance. Retrieved from <https://www.edweek.org/policy-politics> (visit in 15.8.21).
 53. FINNISH GOVERNMENT PUBLICATION REPORT ON THE IMPLEMENTATION OF THE 2030 AGENDA FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT. Available at: https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/26261VNR_ReportFinland_2020.pdf
 54. OECD - Education at a Glance 2016. <https://www.oecd.org/education/skills-beyond-school/education-at-a-glance-2016-indicators.htm> (visit in 25.7.21).
 55. OECD – Education at Glance – 2020. 386- 403 p. https://read.oecd-ilibrary.org/education/education-at-a-glance-2020_69096873-en#page3 (visit in 3.9.21)
 56. OECD - PISA results 2015-2020. <http://www.oecd.org/pisa/> (visit in 25.7.21)
 57. OECD – data. 2021. <https://data.oecd.org/> (visit in 9.10.21)
 58. Official Statistics of Finland (OSF). Vocational education. ISSN: 1799-1986. Helsinki: Statistics Finland. Retrieved from <http://www.st.at.fi/ti/laop/index.html> (visit in 30.7.21).